

Broedvogels van de HAPERTSE HEIDE

Broedvogelmonitoringproject, seizoen 1998

Samenstelling: Vogelwerkgroep De Kempen:

Hans Hermans

Ben Jacobs

Tonny van der Vleuten

November, 1998

INHOUDSOPGAVE

1 Algemeen

2 Soortbespreking

3 Literatuurlijst

BIJLAGEN

1 Aantal territoria

2 Bezoekronden

3 Waarnemingen per bezoekeronde

4 Hoofdlooproute

5 Verspreidingskaarten

1 ALGEMEEN

In 1996 is op verzoek van Staatsbosbeheer gestart met een BMP-A inventarisatie (alle soorten) op de Hapertse Heide door leden van de Vogelwerkgroep de Kempen. In 1998 is deze voor de derde maal uitgevoerd.

Het onderzoeksgebied bestaat uit 100 ha waarvan 70 ha heide en 30 ha bos of voormalige kapvlakte. Op het grootste deel vindt seizoensbegrazing met runderen plaats.

Bijlage 1 bestaat uit een tabel met het aantal territoria per soort voor 4 opeenvolgende jaren. Hierbij staan ook de resultaten uit 1995 van de inventarisatie van Rob Vogel.

In totaal zijn 9 ochtendbezoeken en 2 avondbezoeken verricht (bijlage 2), meestal om de 14 dagen. Tijdens deze bezoeken hebben wij slechts éénmaal met regen te kampen gehad. Met name de maand juni was dit jaar vaak koud en nat.

De indruk bestaat bij ons dat de laatste jaren, mogelijk mede door de aanleg van de parkeerplaats aan de postelse weg, het aantal recreanten op de heide is toegenomen. Of dit invloed heeft op de populatie van enige vogelsoort is moeilijk te zeggen. Een soort als de Nachtzwaluw toont wel een dalende tendens, maar dit kan aan allerlei oorzaken te wijten zijn. Aan de westzijde van de Hapertse Heide zijn vorig jaar enkele bomen gekapt, maar volgens ons is de Nachtzwaluw ter plekke gebaat met nog meer openheid. Wij zijn positief over het voornemen om de weg die daar op de grens van heide en bos loopt af te sluiten om zodoende meer rust te krijgen. De Nachtzwaluw zou ook gebaat zijn met uitbreiding van de kapvlakten, met name waar nu "saaie" dennenopstanden (zie kaart bijlage 4) staan.

Aan deze inventarisatie werkten mee:

Marco Bakermans (MB) bospoort 2 5521 CK Eersel (0497 512278)

Hans Hermans (HH) provinciale weg 138 5503 HK Veldhoven (040 2547152)

Ben Jacobs (BJ) de bleker 41 5506 BB Veldhoven (040 2534735)

Tonny van der Vleuten (TvdV) nieuwstraat 30a 5527 AV Hapert (0497 384107)

Carlo van Wely (CvW) reek 4 5688 PW Oirschot (0499 577608)

Jan van der Zee (JvdZ) fleminglaan 18 5644 DH Eindhoven (040 255405)

Sjaak Smits boswachter van SBB

2 SOORTBESPREKING

Van enkele soorten worden de resultaten hier besproken.

- Wilde Eend (4 terr.)

Meestal werden alleen mannetjes gezien. Deze hielden zich vaak op bij de poelen. Er zijn geen jonge eendjes gezien.

- Havik (1 terr.)

Wederom is een territorium vastgesteld, maar geen bewoond nest aangetroffen. Vanuit verschillende bospercelen; nabij het nest van vorig jaar, maar ook nabij het Laarven; is het kekkeren gehoord.

- Wulp (2 terr.)

In al die jaren hebben wij nog nooit juvenielen gezien.

- Houtduif (18 terr.)

I.t.t. vorig jaar (15 terr.) is er laat juni een ochtendbezoek gebracht. Dit resulteerde concreet in 3 extra territoria.

- Nachtzwaluw (2 terr.)

Het oostelijk territorium bleek heel groot in omvang te zijn. Geconstateerd werd dat dezelfde vogel op verschillende plaatsen op de heide zong, terwijl deze nooit respons kreeg van eventuele andere exemplaren. Deze zangposten lagen meer dan 900 m uit elkaar. Met de fusie-afstand van 500 m uit de handleiding, zou dit dus anders tot 2 of zelfs 3 terr. leiden.

- Groene Specht (0 terr.)

Er is wel een territorium aan de oostzijde net buiten het onderzoeksgebied gevonden. We vragen ons af of er wel voldoende voedsel (mierenhopen) te vinden is.

- Boompieper (28 terr.)

De voorgaande jaren hadden we nooit gedacht het aantal van 29 territoria uit 1995 ooit benaderd zou worden.

- Graspieper (4 terr.)

In 1997 nog 3 territoria in het zuidelijk deel, nu geeneen.

- Blauwborst (1 terr.)

Langs de Bredase Baan zijn 2 territoria geconstateerd, waarvan 1 op de Cartierheide.

- Tjiftjaf (13 terr.)

Na twee magere jaren is het aantal weer op het niveau van 1995 (14 terr.).

- Goudhaantje (15 terr.)

Een onverklaarbare grote toename t.o.v. vorige 3 jaren (7-9 terr.)

- Pimpelmees (11 terr.)

De gevonden aantallen gaan jaarlijks als een jojo op en neer.

- Heggemus (0 terr.)

2 zangposten op 8 maart, dat is dus 2 dagen voor de datumgrens. Dit waren dus nog doortrekkers.

- Kruisbek (3 terr.)

Na 2 jaren zonder waren dit jaar weer volop kiepende kruisbekken, ook met jongen.

- Geelgors (1 terr.)

Op de Cartierheide zijn nog volop territoria van de Geelgors te vinden (mondelinge mededeling Marco Bakermans), op de Hapertse heide is het aantal duidelijk teruggelopen.

LITERATUURLIJST

- van Dijk A.J. 1996. Broedvogels inventariseren in proefvlakken (handleiding Broedvogel Monitoring Projekt). SOVON, Beek-Ubbergen.

- Vogel, R.L., Broedvogels van de boswachterijen Eersel/De Kempen en de Cartierheide in 1995. SOVON-rapport 1995/08. SOVON, Beek-Ubbergen.

- VWG De Kempen 1996. Broedvogels van de Hapertse Heide, Broedvogelmonitoringproject, seizoen 1996. Staatsbosbeheer, Tilburg.

- VWG De Kempen 1997. Broedvogels van de Hapertse Heide, Broedvogelmonitoringsprojekt, seizoen 1997. Staatsbosbeheer, Roermond.

Bijlage 1

Aantal territoria

soort	territoria 1995 [*]	territoria 1996	territoria 1997	territoria 1998	verspreidingskaart 1998
Dodaars	1	0	0	0	-
Wilde Eend	9	9	1	4	1
Soepeend	2	1	0	0	-
Havik	1	1	1	1	2
Fazant	1	1	1	0	-
Waterhoen	2	0	0	0	-
Wulp	3	3	2	2	3
Holeduif	1	1	0	2	4
Houtduif		14	15	18	5
Zomertortel	0	0	1	0	-
Koekoek	1	2	1	1	6
Bosuil	1	1	1	1	7
Ransuil	0	1	0	0	-
Nachtzwaluw	4	3	3	2	8
Groene Specht	2	5	2	0	-
Zwarte Specht	1	2	1	1	9
Gr. Bonte Specht	7	7	7	5	10
Boomleeuwerik	9	8	6	5	11
Veldleeuwerik	10	6	6	5	12
Boompieper	29	22	18	28	13
Graspieper	4	7	6	4	14
Winterkoning		6	4	6	15
Roodborst		11	11	15	16
Blauwborst	3	0	0	1	17
Gekr. Roodstaart	12	9	9	9	18
Roodborsttapuit	5	6	10	9	19
Merel		8	8	7	20
Zanglijster	3	1	3	2	21
Grote Lijster	1	1	1	1	22
Sprinkhaanrietzanger	1	0	0	0	-
Grasmus	0	1	0	1	23
Tuinfluit	3	2	1	4	24
Zwartkop	8	3	6	5	25
Fluiter	2	0	0	0	-
Tijftjaf	14	9	7	13	26
Fitis		28	19	21	27
Goudhaantje	7	9	7	15	28
Vuurgoudhaantje	1	2	1	3	29
Gauwe Vliegenvanger	1	0	0	0	-
Bonte Vliegenvanger	1	0	0	0	-
Staartmees	2	6	6	3	30
Matkop	3	4	6	5	31
Kuifmees	10	13	12	11	32
Zwarte Mees	10	8	7	7	33
Pimpelmees	5	12	6	11	34
Koolmees		16	17	12	35
Boomkruiper	3	6	5	5	36
Wielewaal	0	2	0	1	37
Vlaamse Gaai	3	5	2	3	38
Zwarte Kraai	3	5	5	4	39
Vink		29	21	21	40
Kneu	4	5	7	7	41
Kruisbek	3	0	0	3	42
Goudvink	1	0	0	0	-
Geelgors	3	4	2	1	43
Rietgors	1	1	0	0	-

^{*} Rapport Rob L. Vogel "Broedvogels van de boswachterijen Eersel/De Kempen en de Cartierheide in 1995".

Niets vermeldt: Soort niet onderzocht.

BEZOEKRONDEN

1. Zondag 8 maart, 7.05-9.40 BJ, TvdV en HH 5-8°C, nu en dan regen.
2. Zondag 22 maart, 6.30-9.00 BJ, CvW en TvdV fris, droog.
3. Zaterdag 11 april, 6.15-9.00 MB, CvW, JvdZ en HH $\pm 6^{\circ}\text{C}$ bewolkt, weinig wind.
4. Woensdag 22 april 6.00-8.20 BJ, HH en SS tot 12°C droog en zonnig
5. Zondag 3 mei 5.30-8.05 JvdZ en HH $\pm 8^{\circ}\text{C}$ bewolkt, koude noordenwind 3.
6. Zondag 17 mei 5.15-8.15 BJ en HH 9-12 °C zonnig en windstil
7. Zaterdag 30 mei 4.55-7.20 CvW, TvdV, BJ en HH $\pm 10^{\circ}\text{C}$ mistig
8. Zondag 7 juni 21.00-23.00 CvW, TvdV, JvdZ en HH onbewolkt, volle maan
9. Woensdag 17 juni 4.50-8.00 HH half bewolkt, wind 4
10. Woensdag 24 juni 21.20-23.30 BJ, TvdV en HH half bewolkt zwoel 20-24 °C.
11. Zaterdag 27 juni 4.45-7.00 BJ en HH $\pm 15^{\circ}\text{C}$ bewolkt, geen wind.

[illegible]

SOORTENLIJST

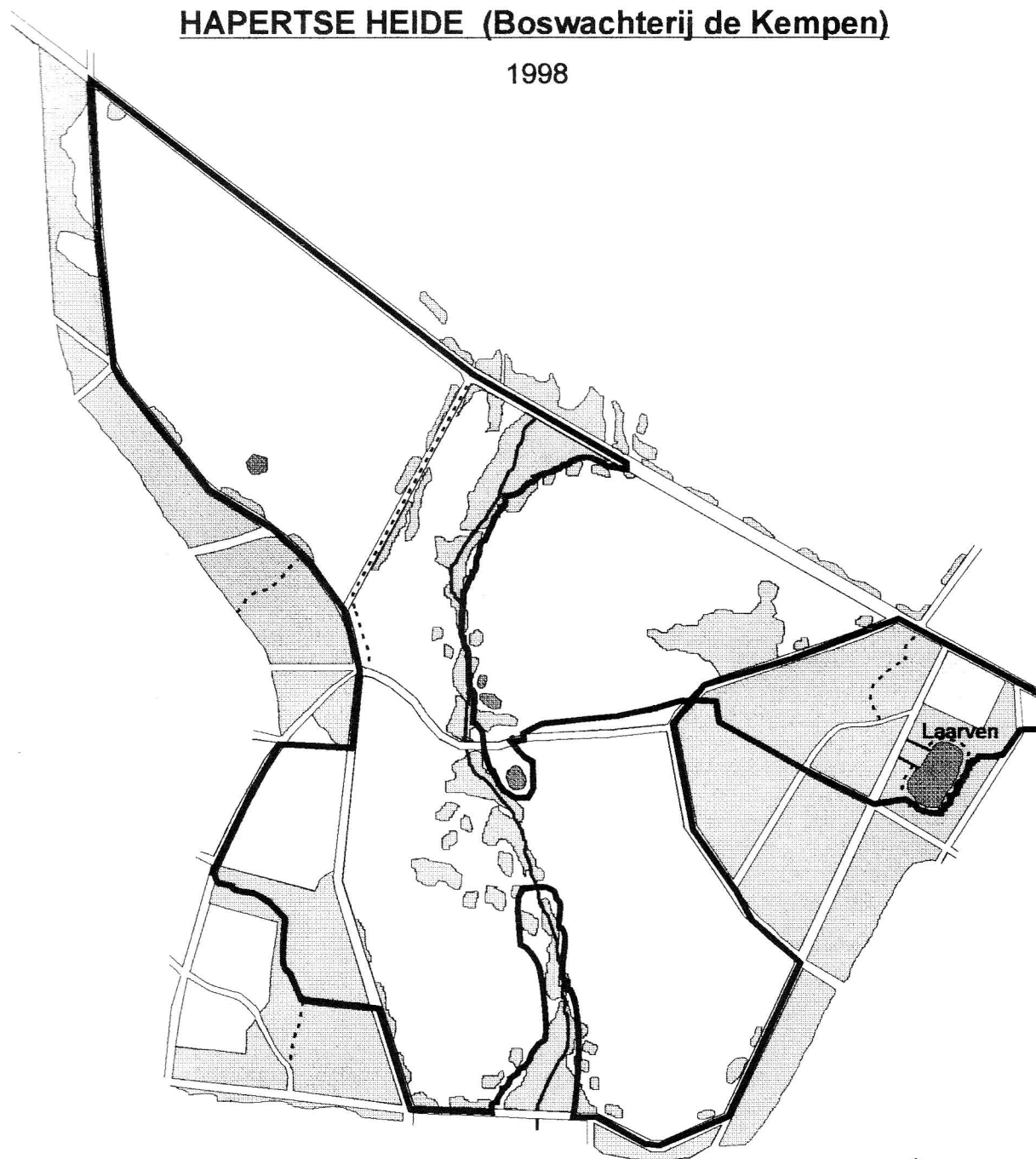
[illegible]

SOORTENLIJST

[illegible]

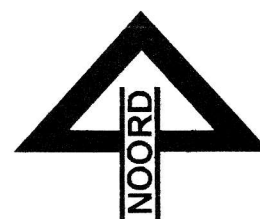
HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

- hoofdroute
- bos
- kapvlakte

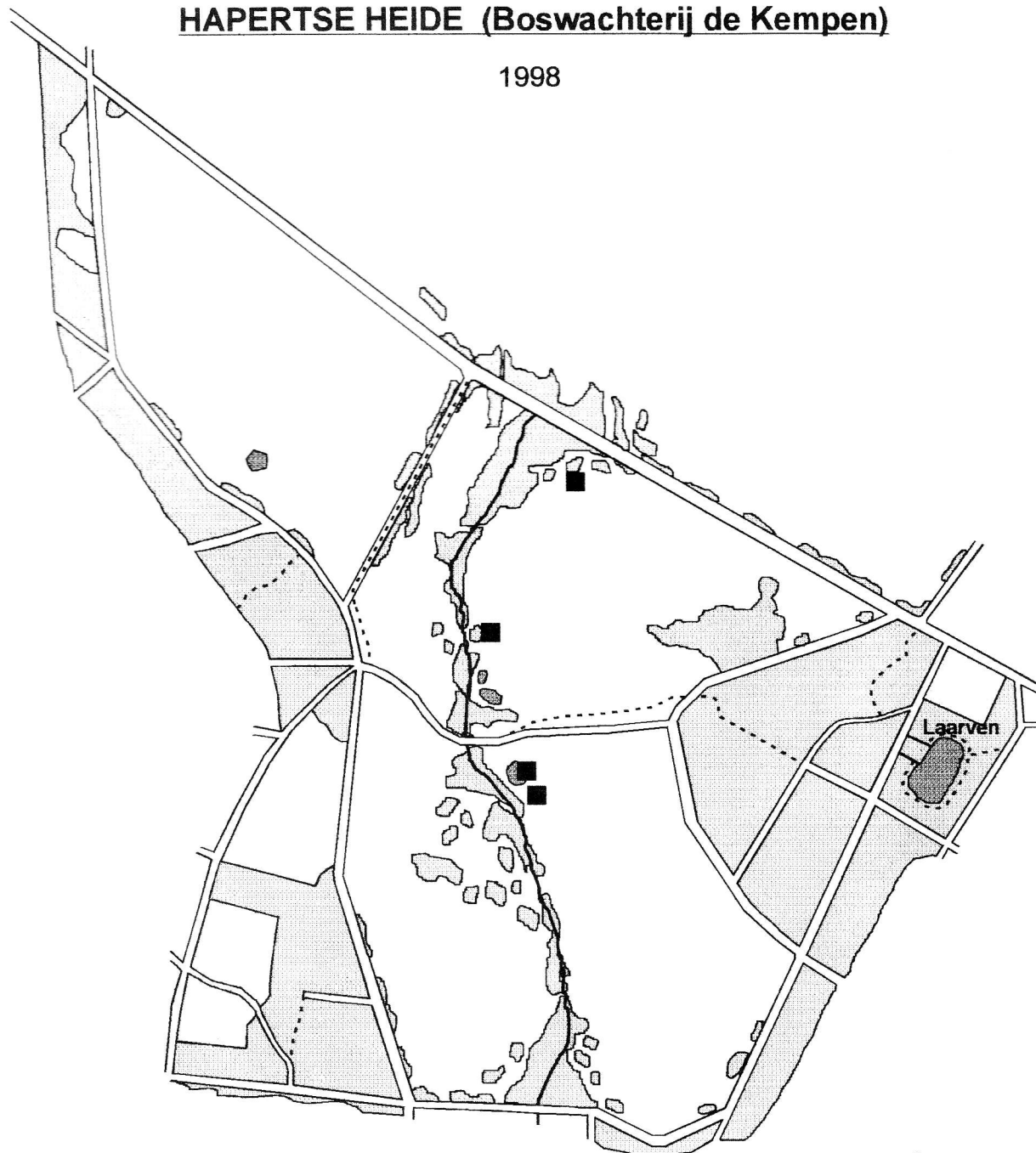
- waarneming
- territorium

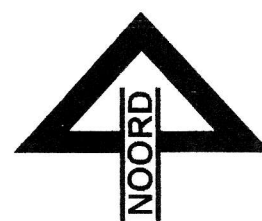
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

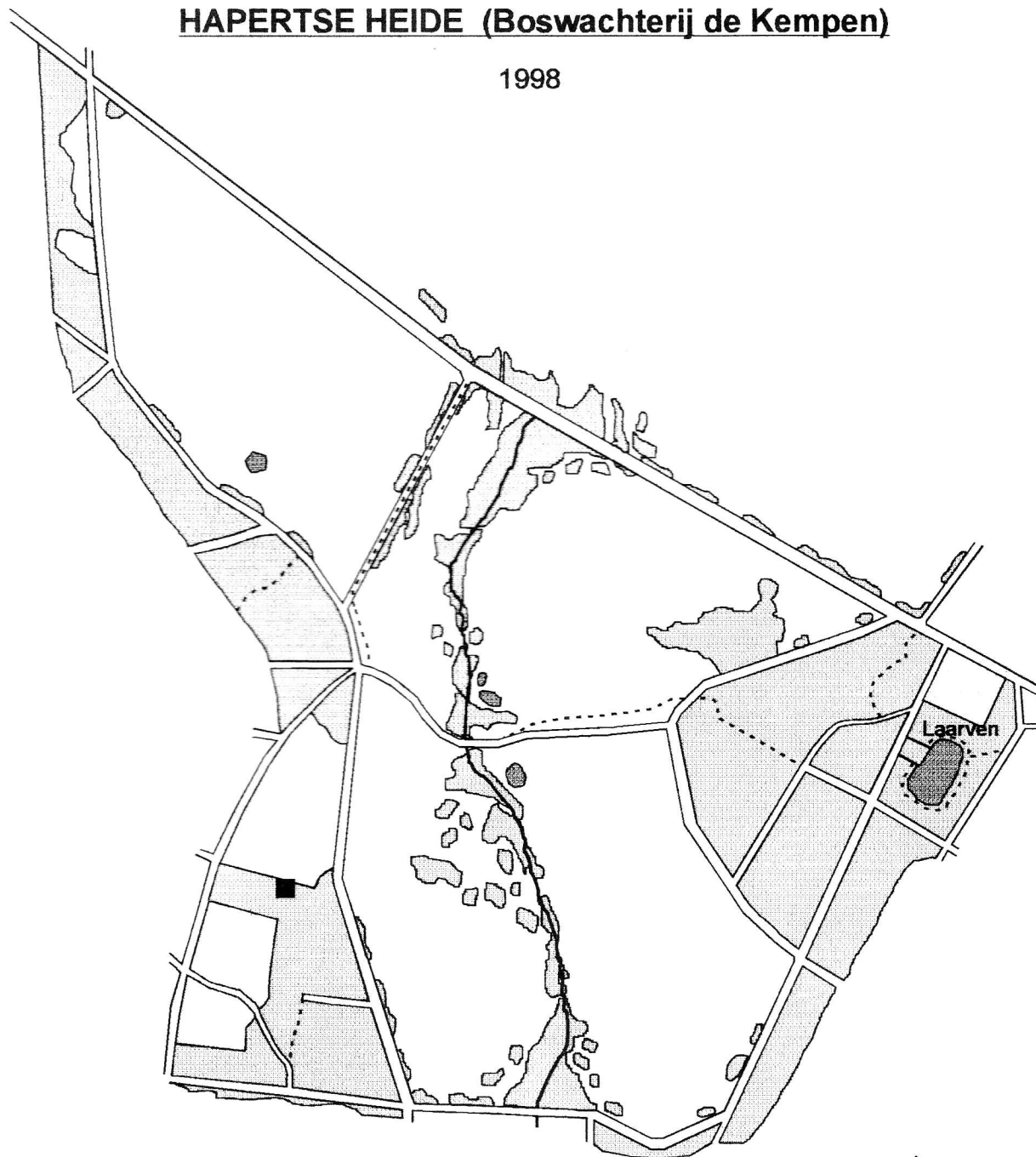
verspreidingskaart 1
Wilde Eend 4 territoria

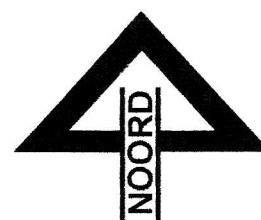
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

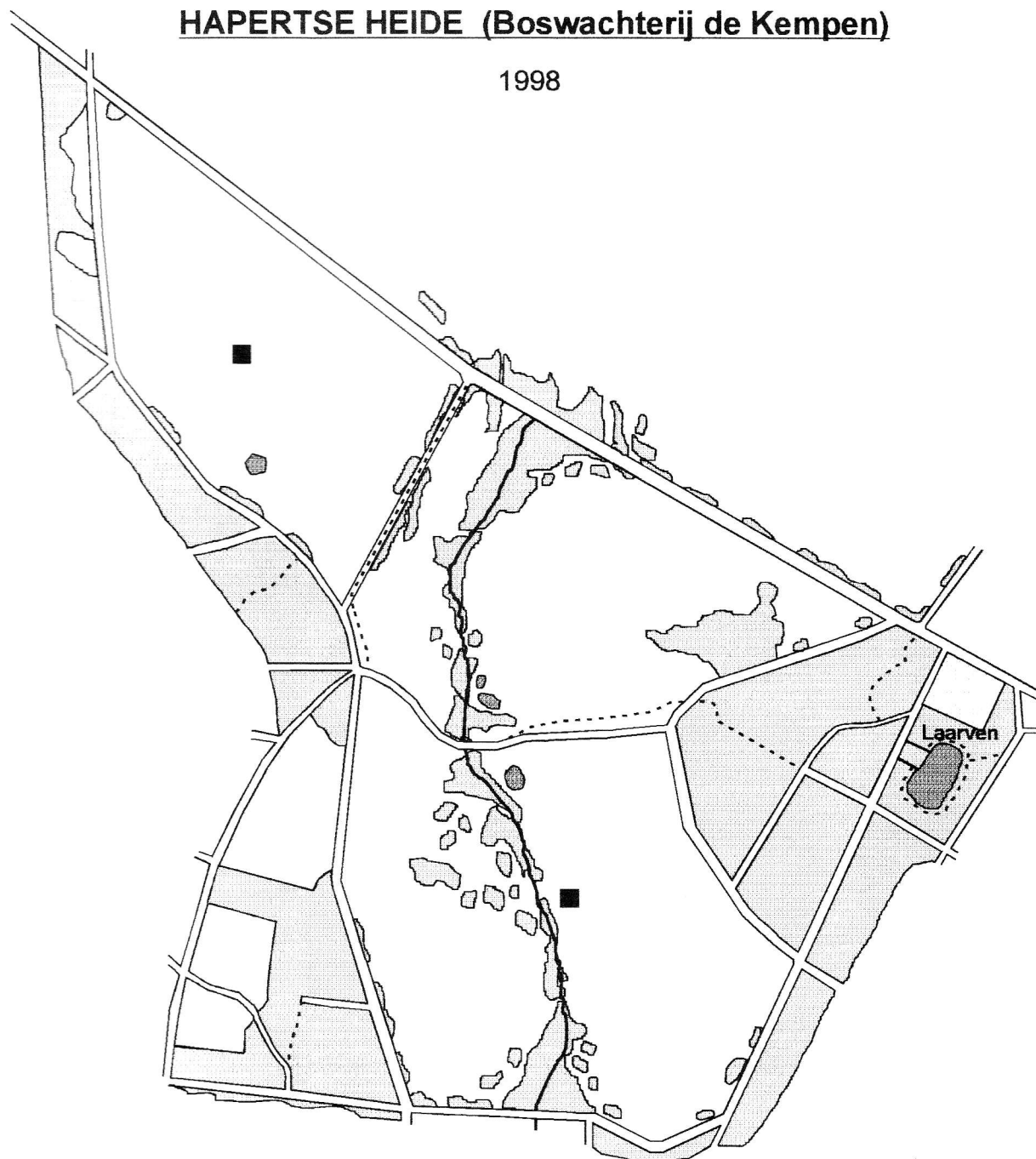
verspreidingskaart 2
Havik 1 territorium

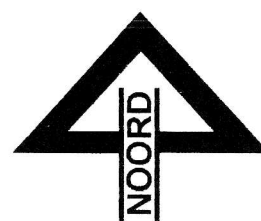
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

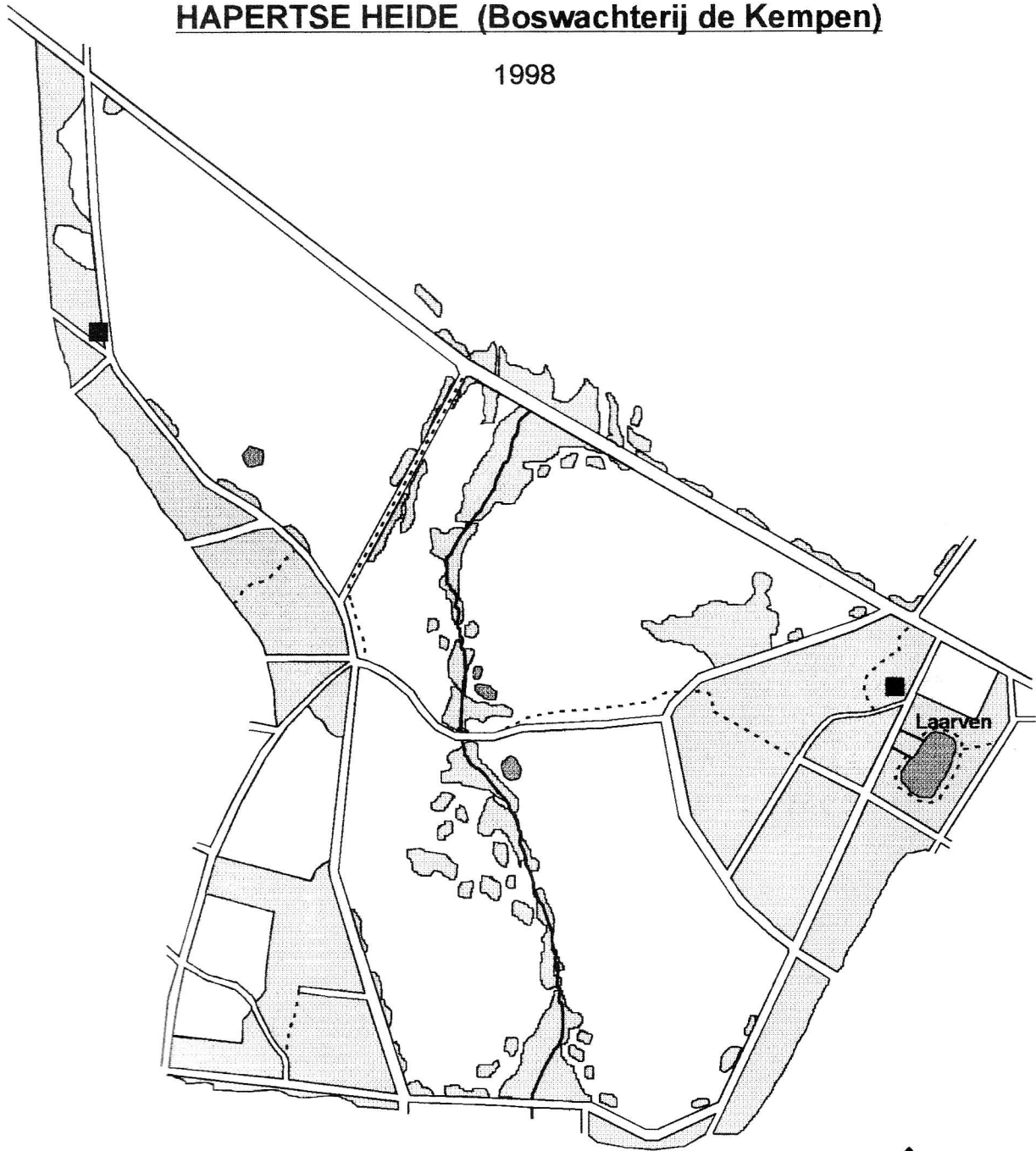
verspreidingskaart 3
Wulp 2 territoria

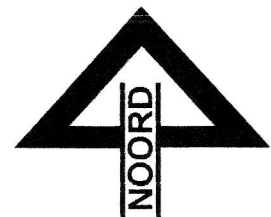
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

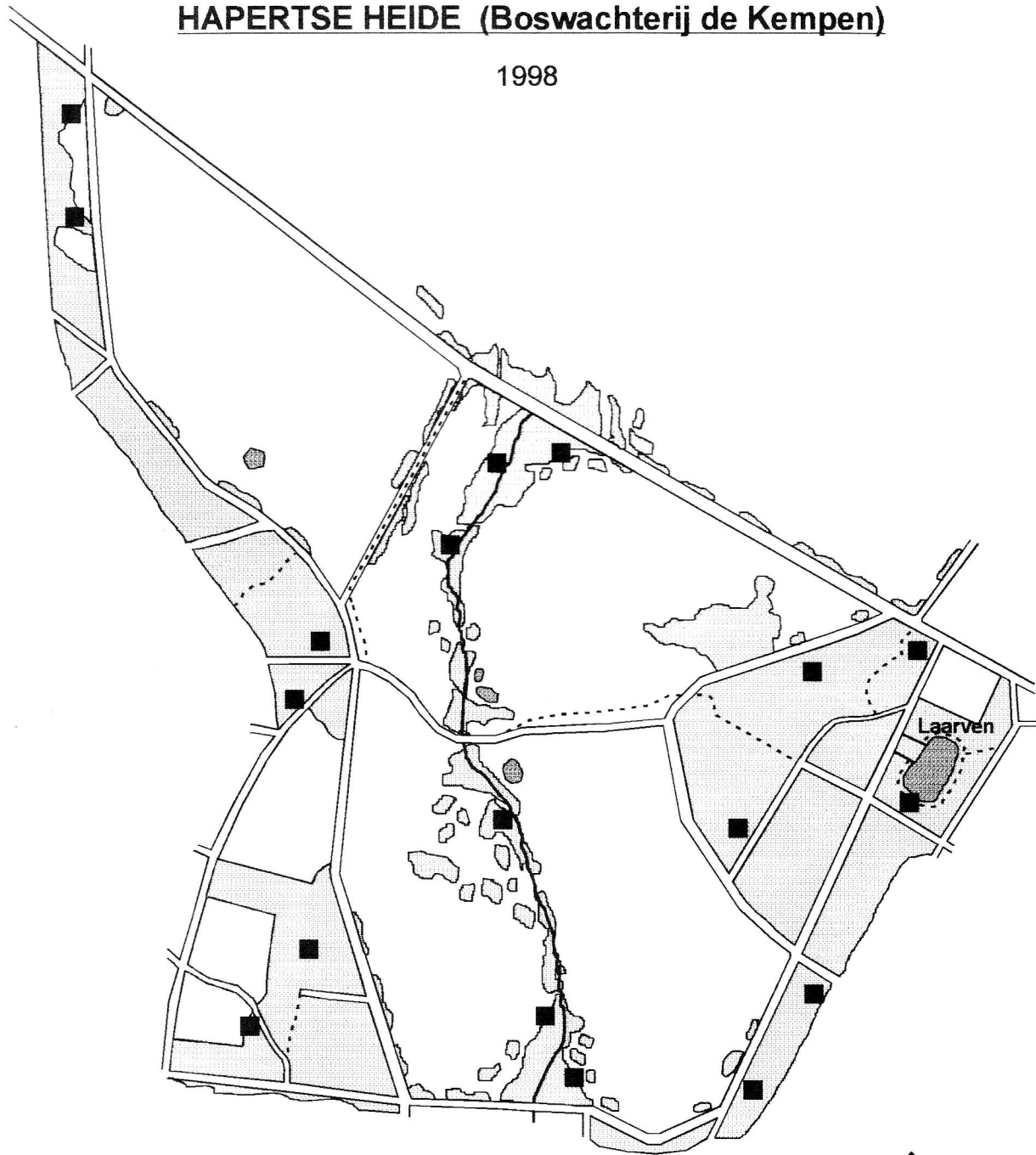
verspreidingskaart 4
Holeduif 2 territoria

schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

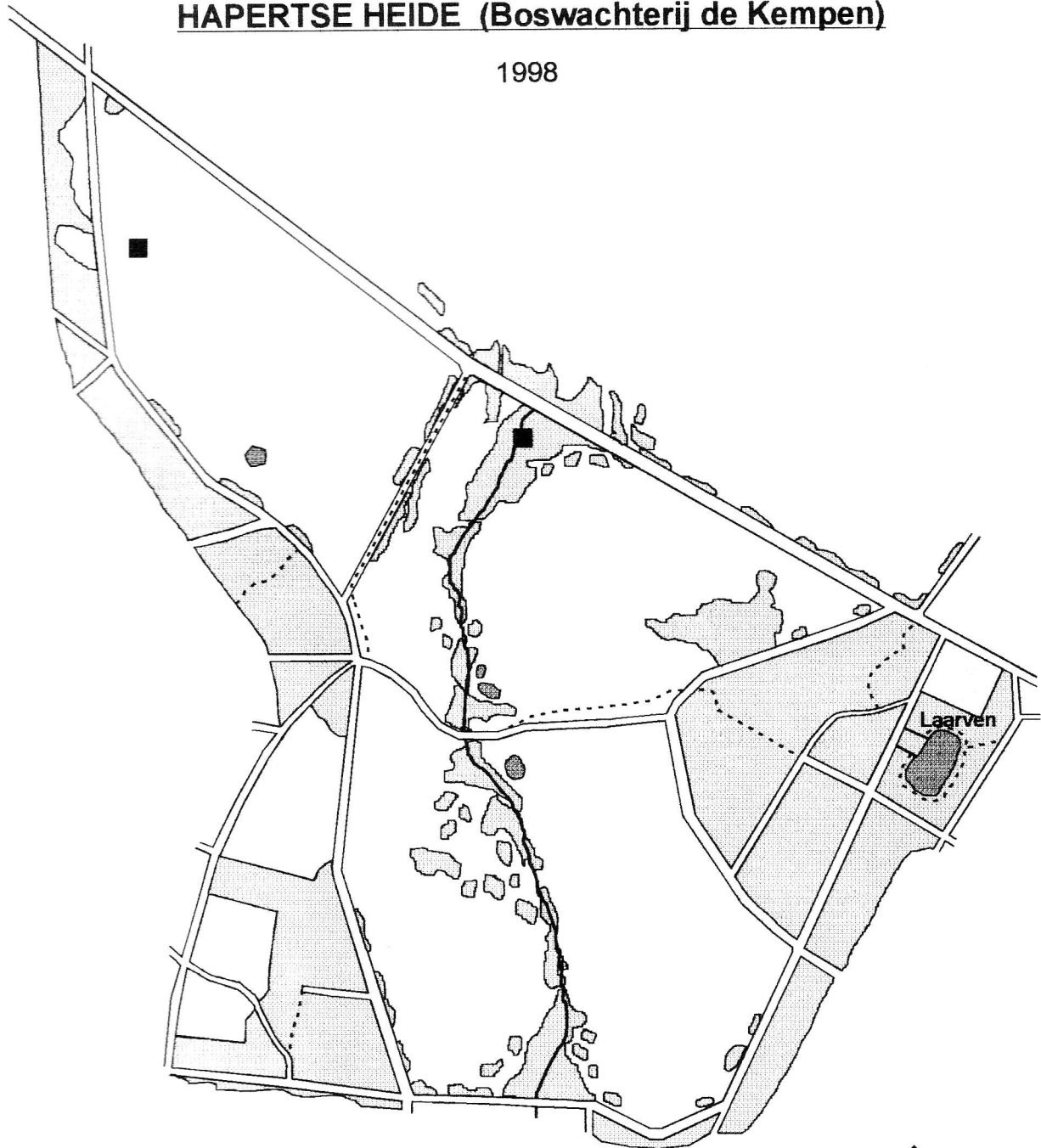
verspreidingskaart 5
Houtduif 18 territoria

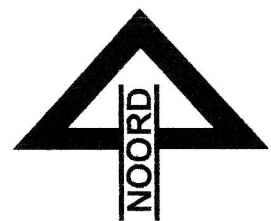
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

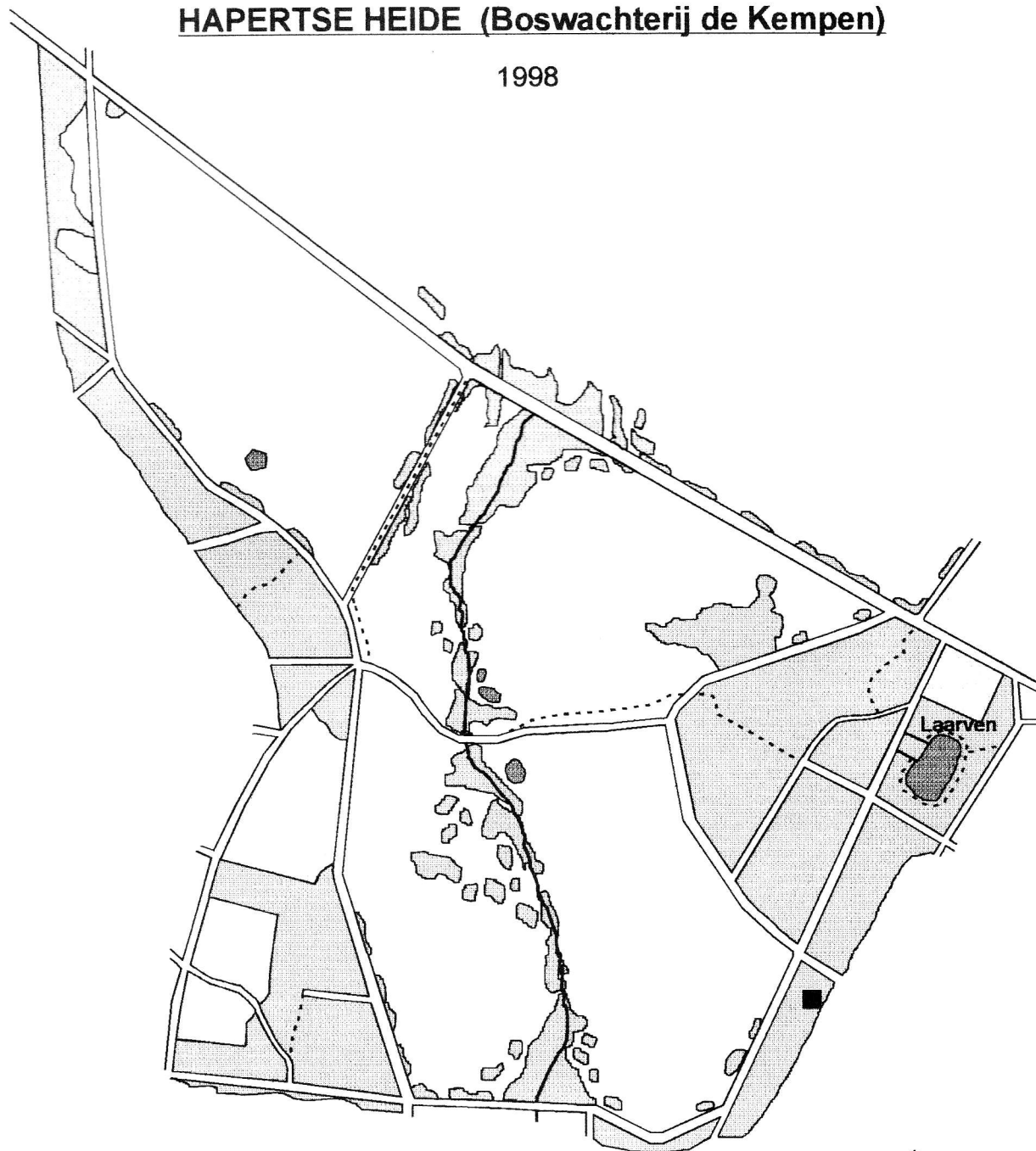
verspreidingskaart 6
Koekoek 2 territoria

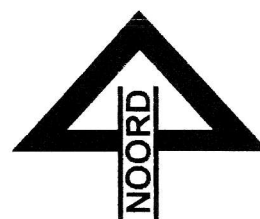
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

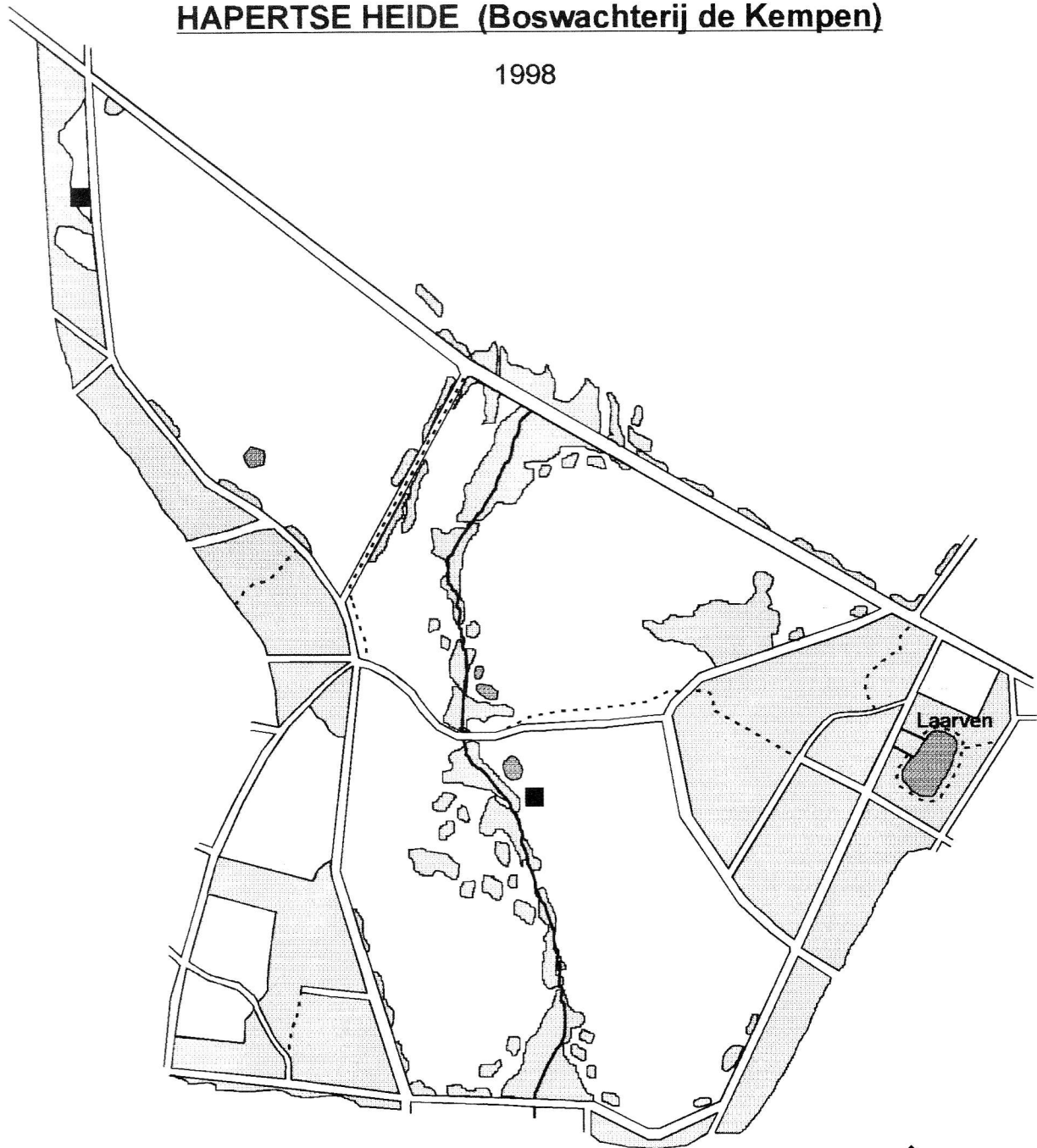
verspreidingskaart 7
Bosuil 1 territorium

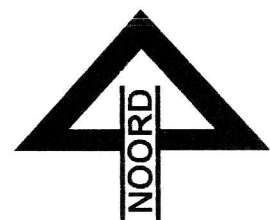
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

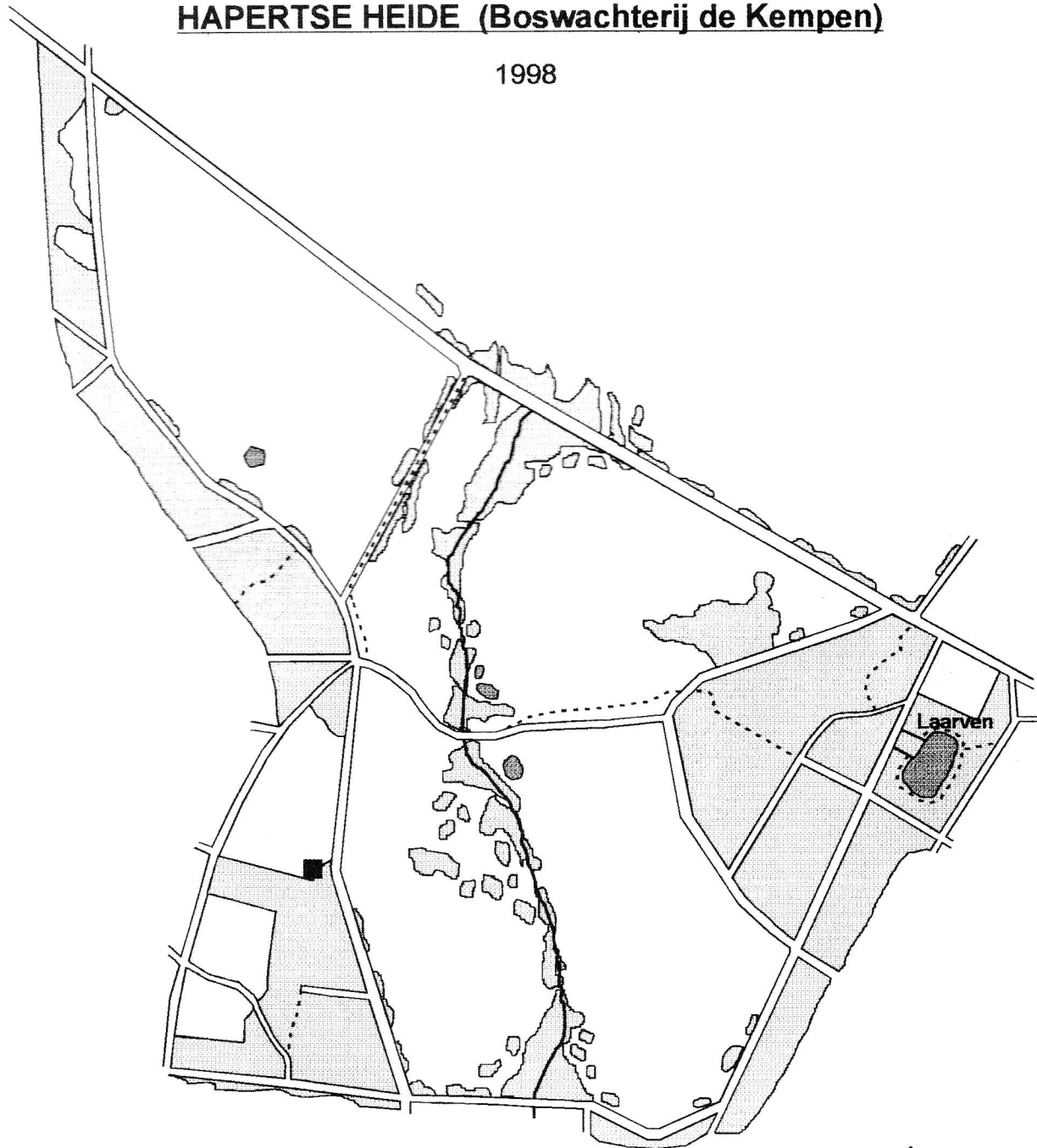
verspreidingskaart 8
Nachtswaluw 2 territoria

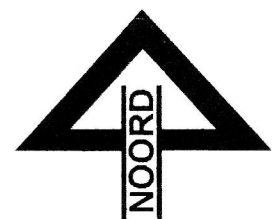
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

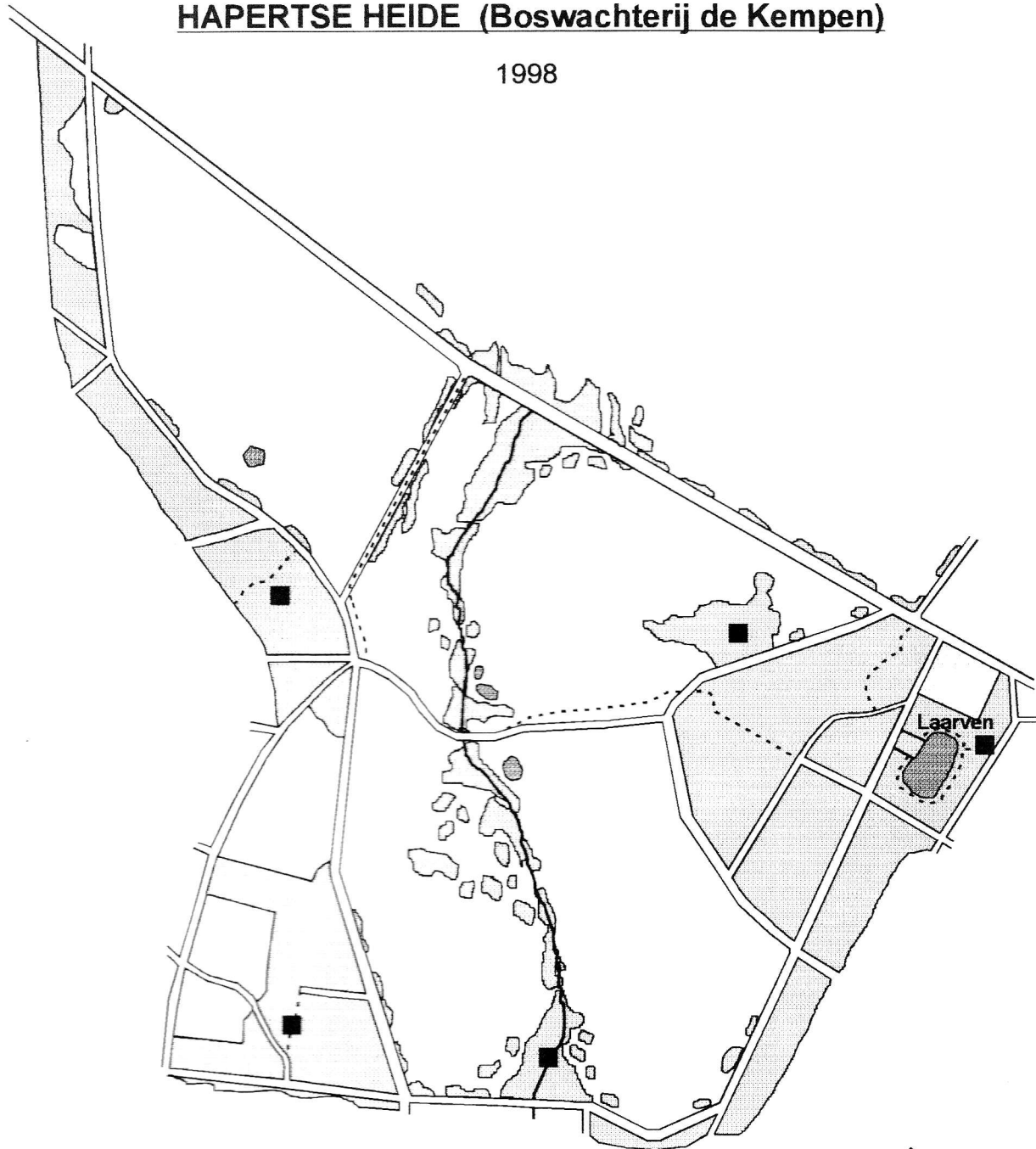
verspreidingskaart 9
Zwarte Specht 1 territorium

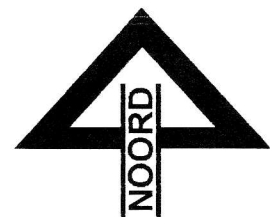
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

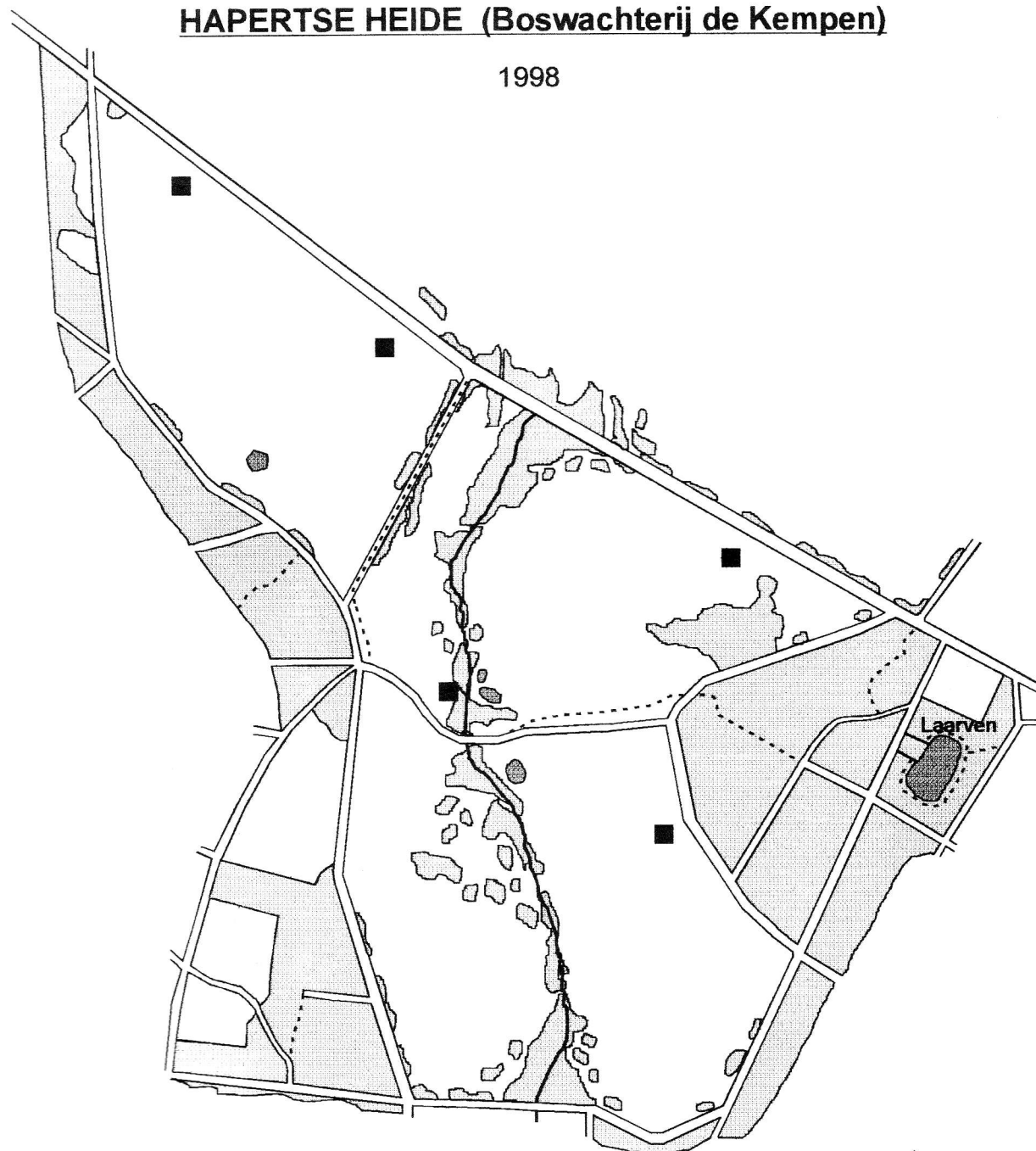
verspreidingskaart 10
Gr. Bonte Specht 5 territoria

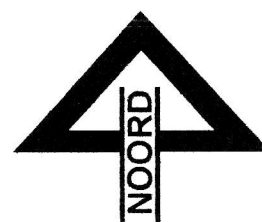
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

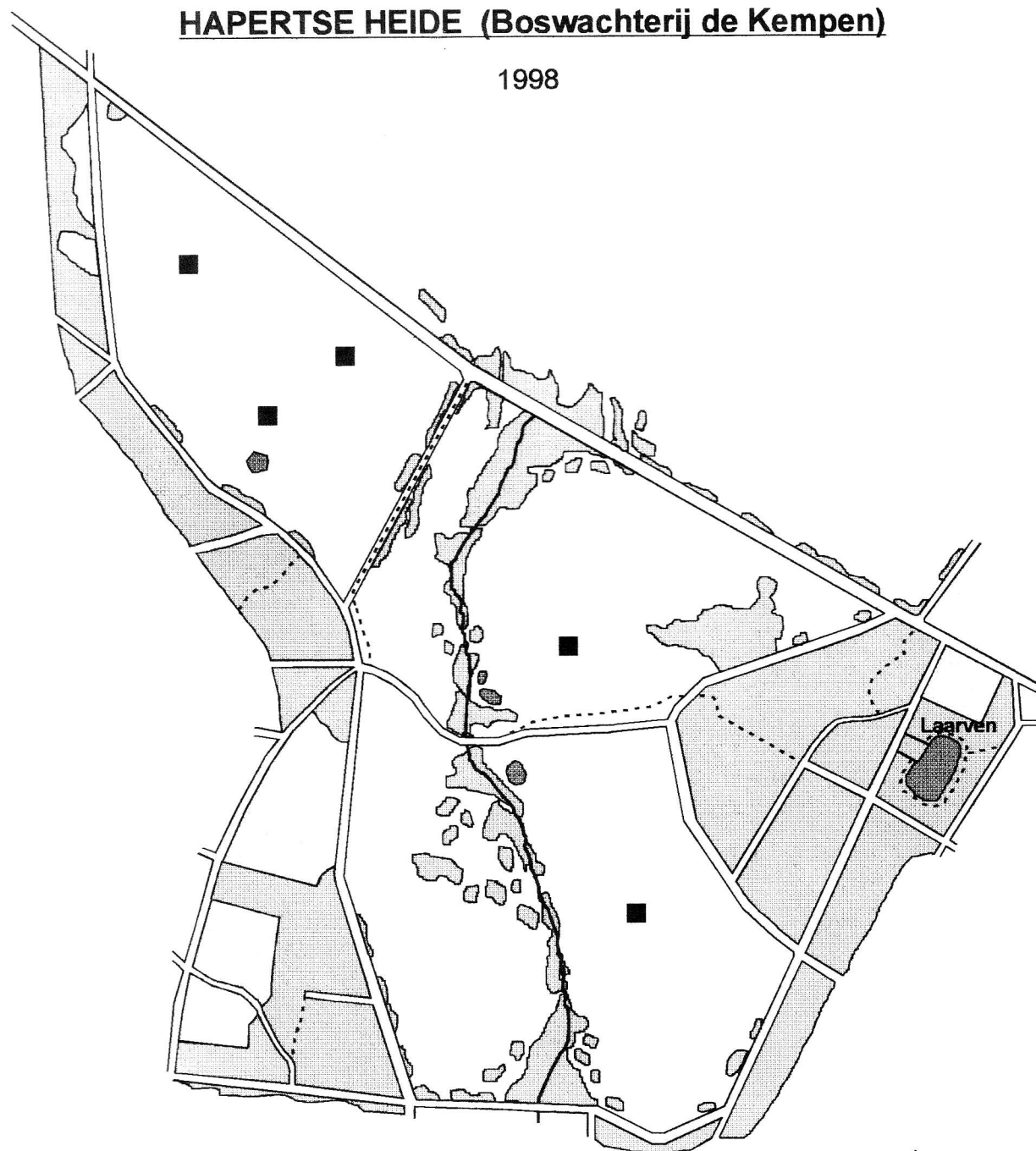
verspreidingskaart 11
Boomleeuwerik 5 territoria

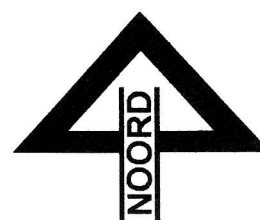
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

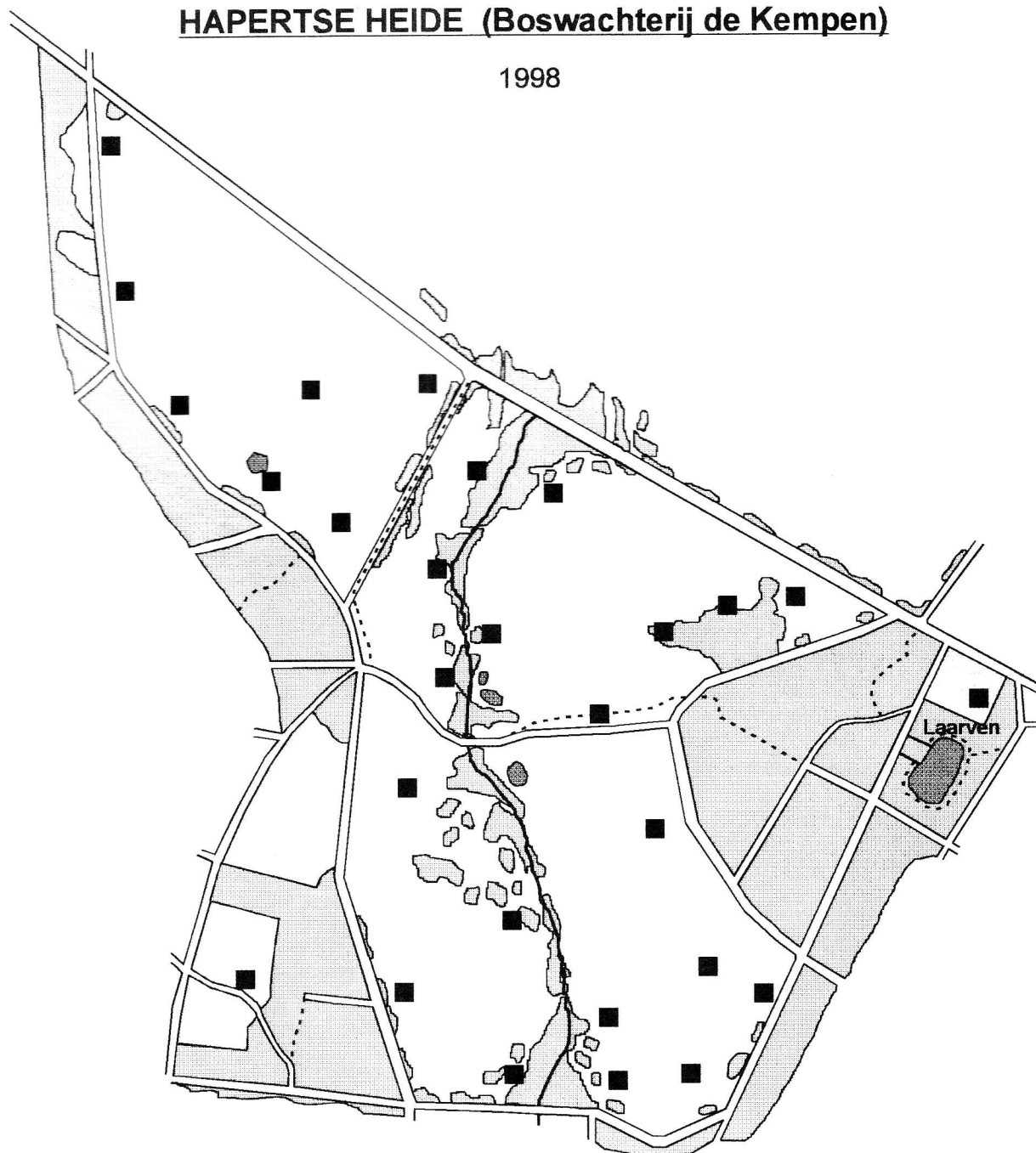
verspreidingskaart 12
Veldleeuwerik 5 territoria

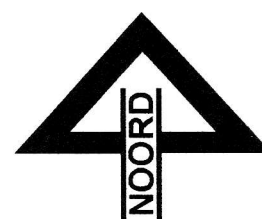
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

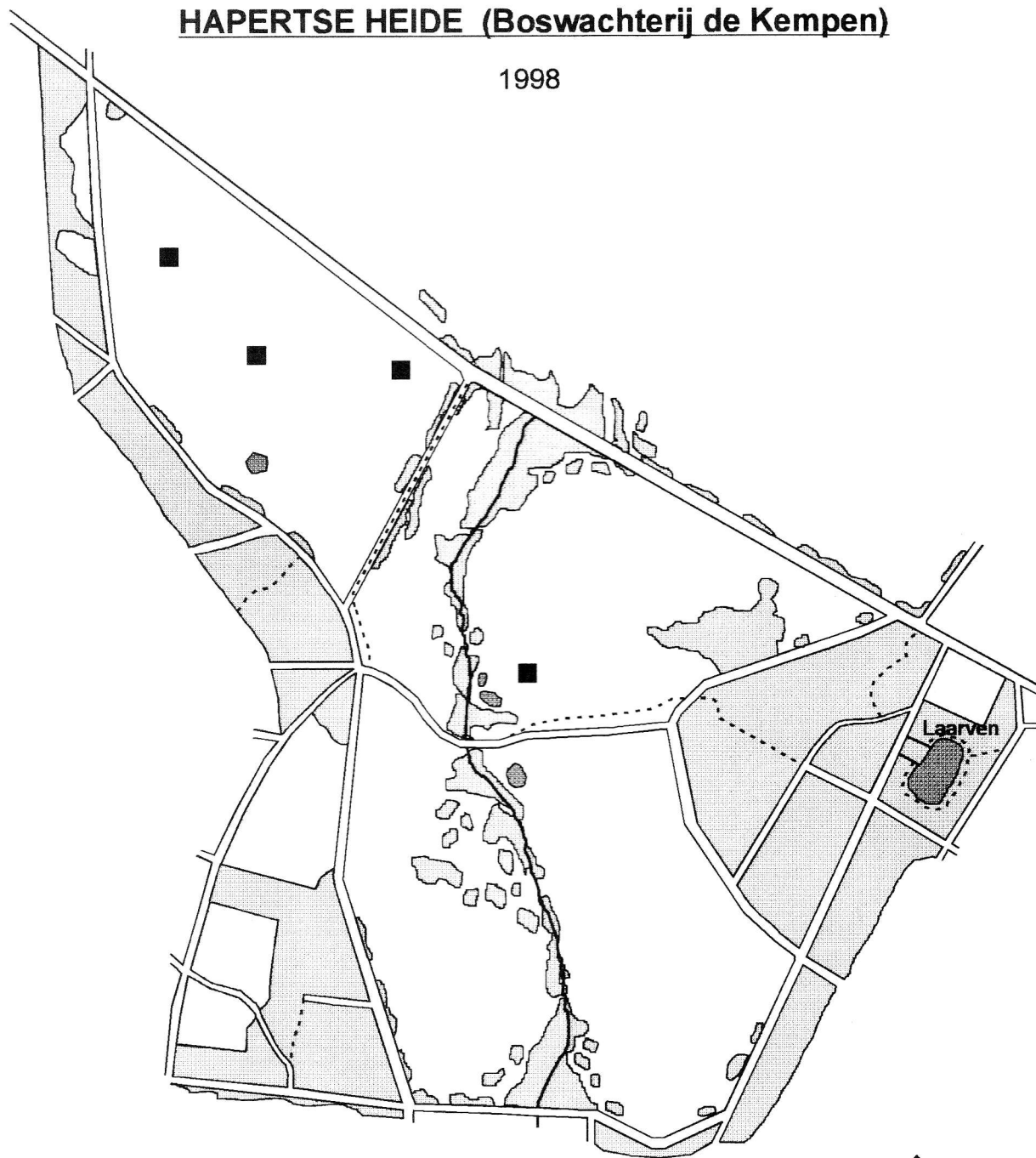
verspreidingskaart 13
Boompieper 28 territoria

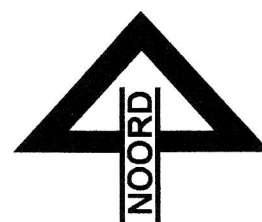
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

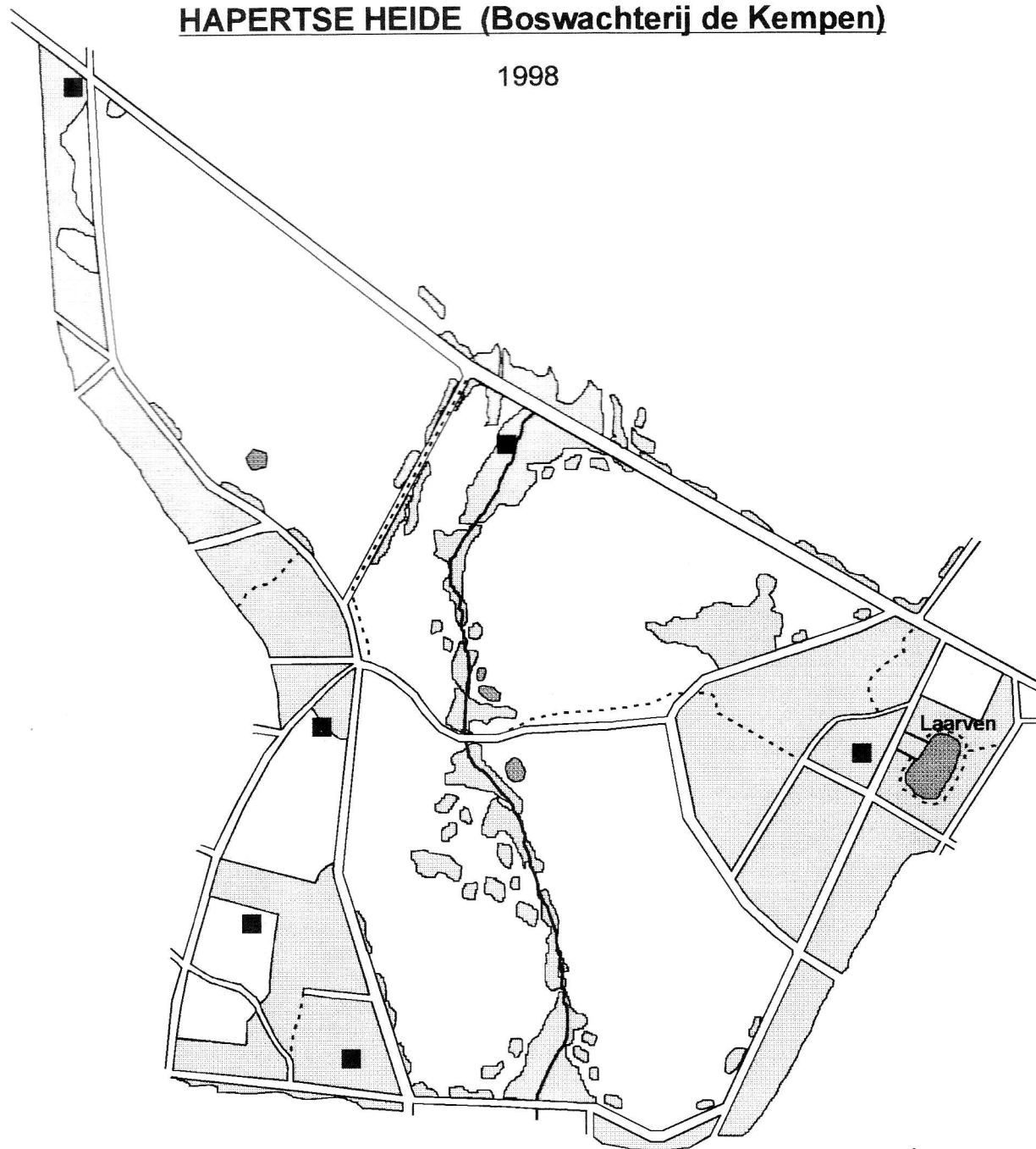
verspreidingskaart 14
Graspieper 4 territoria

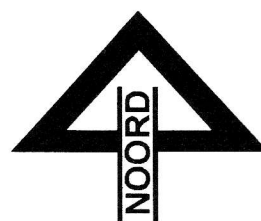
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

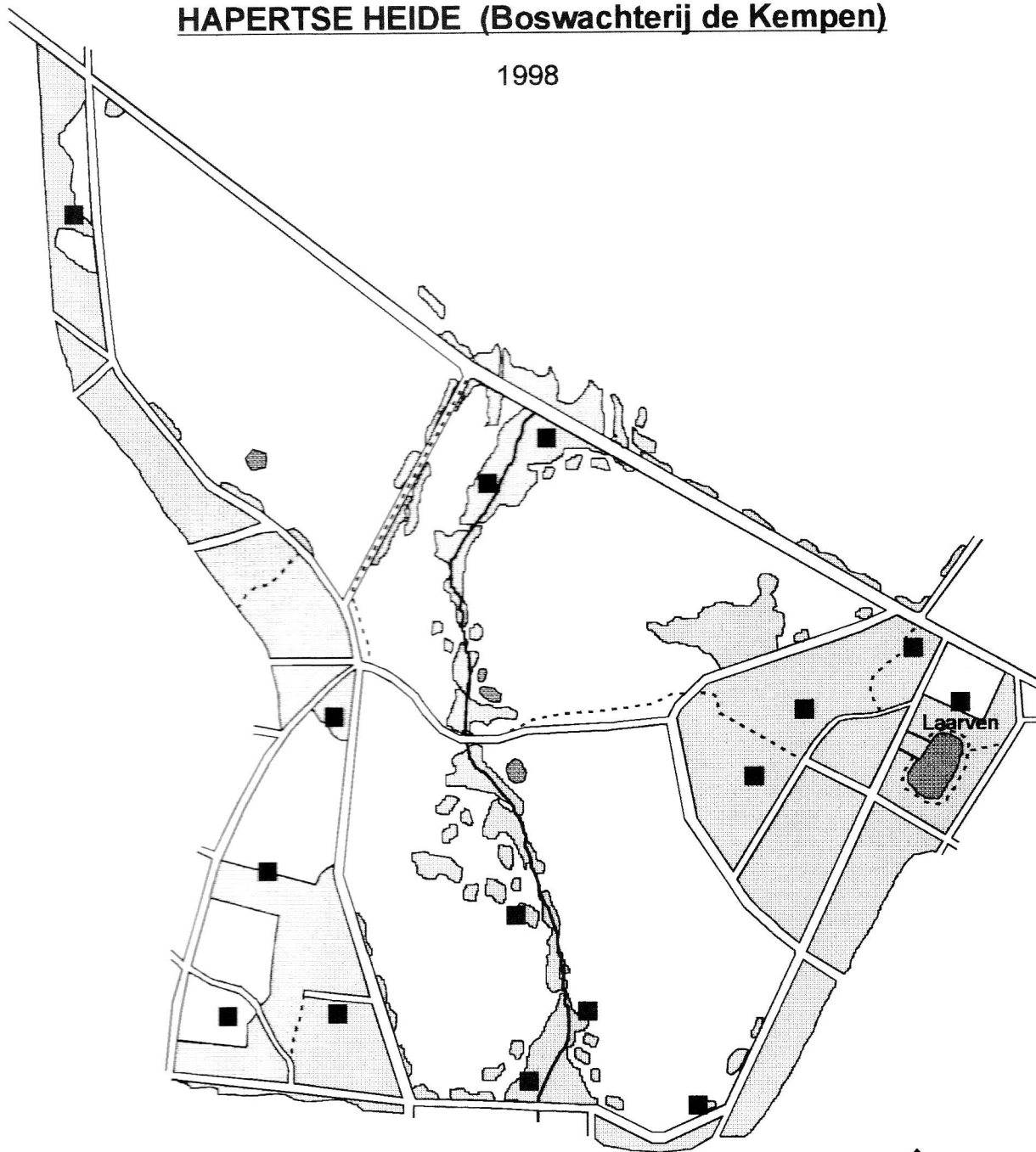
verspreidingskaart 15
Winterkoning 6 territoria

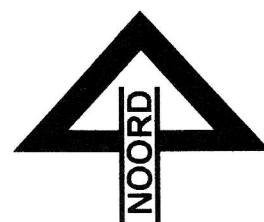
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

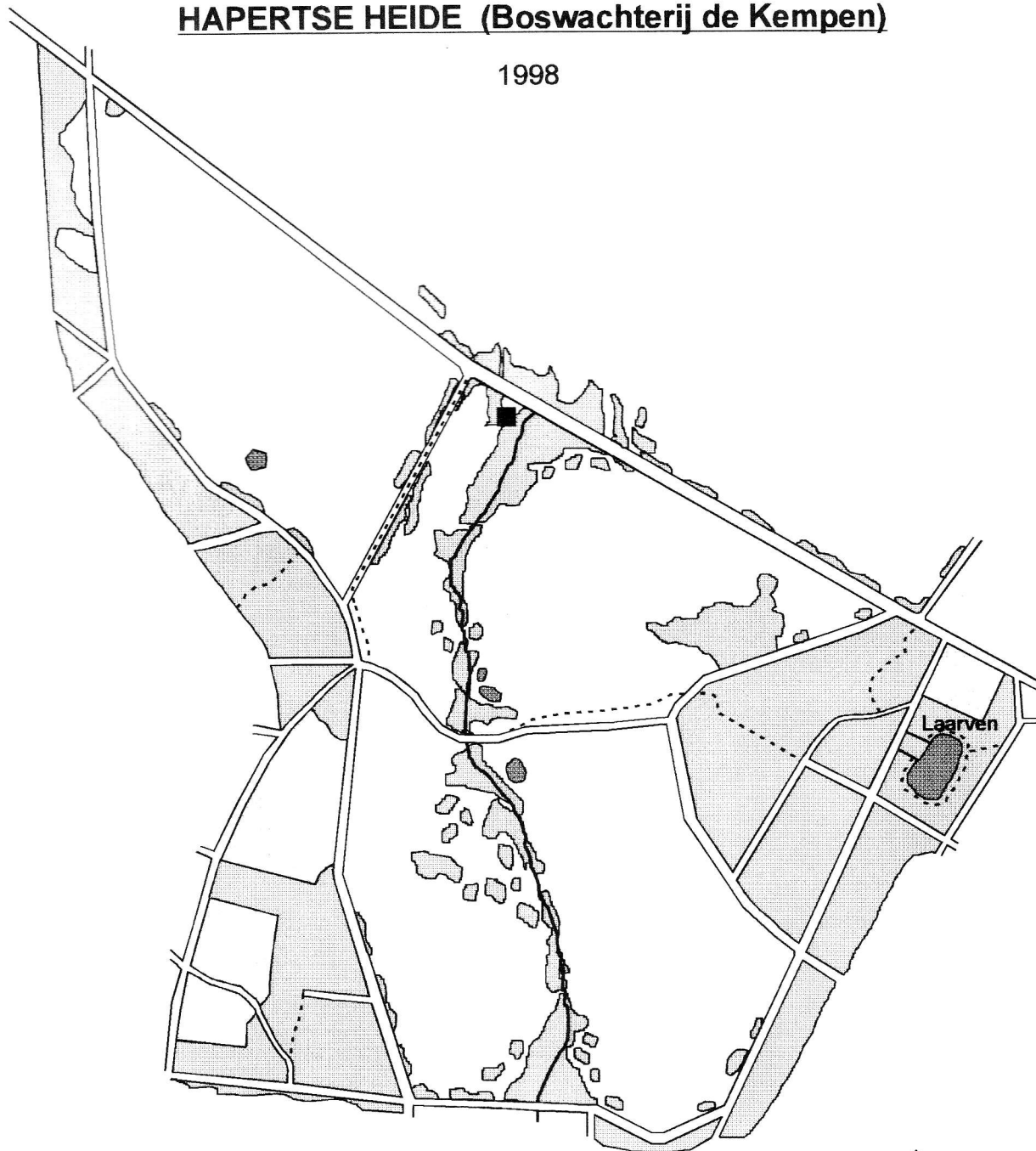
verspreidingskaart 16
Roodborst 15 territoria

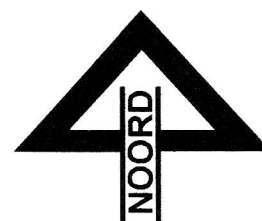
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

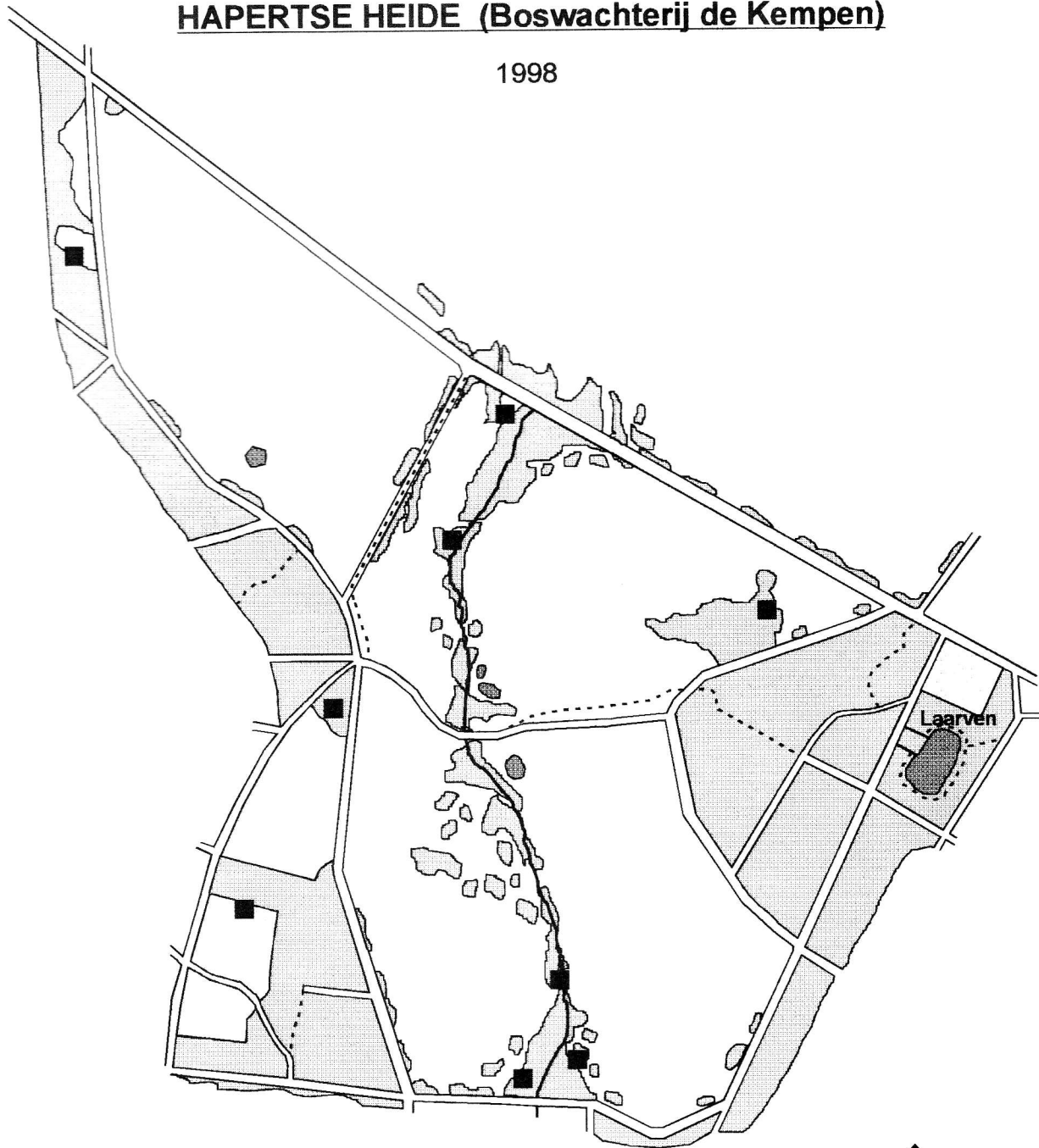
verspreidingskaart 17
Blauwborst 1 territorium

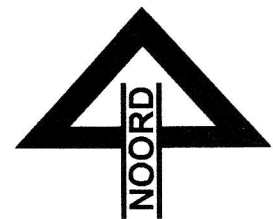
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

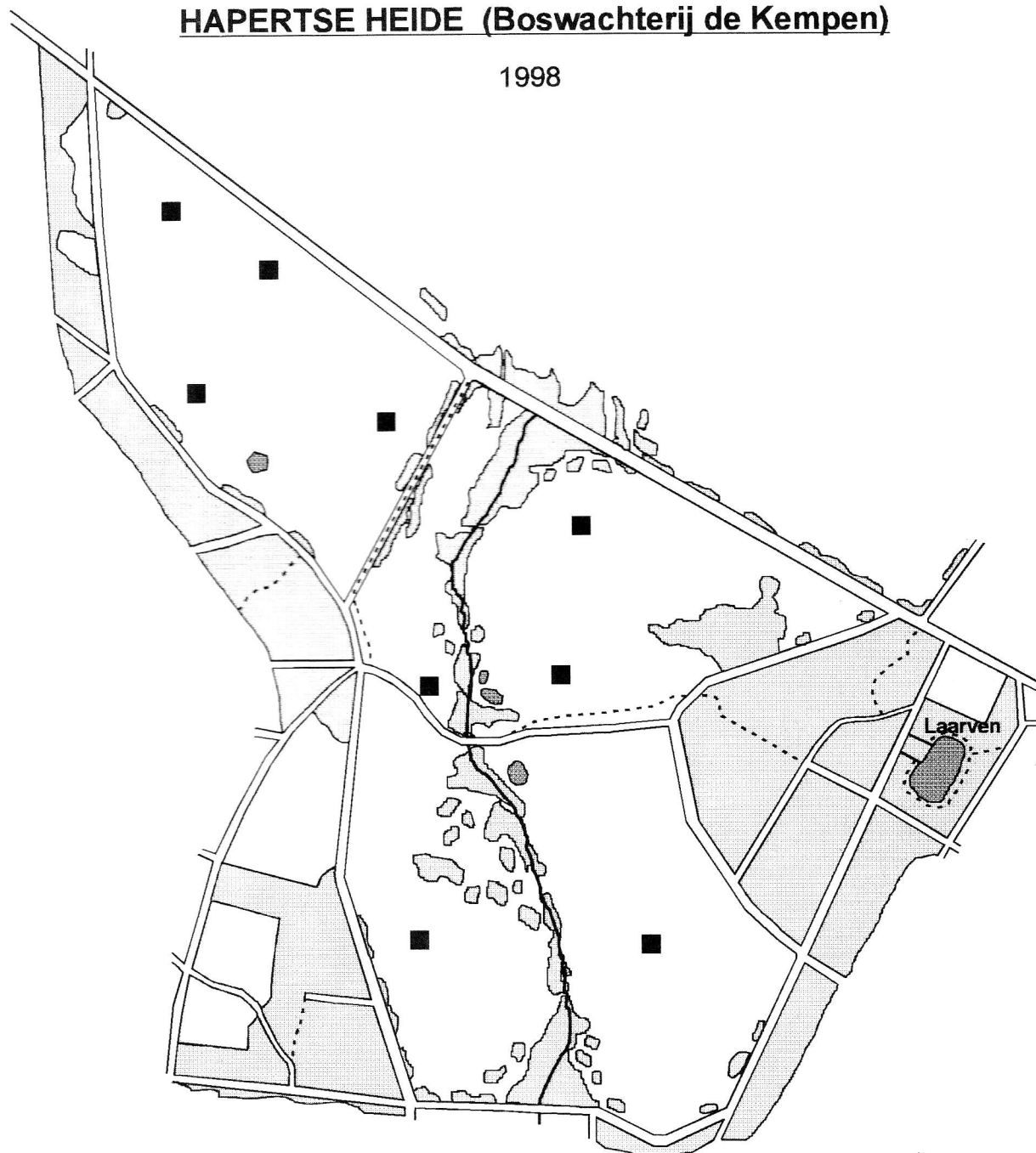
verspreidingskaart 18
Gekr. Roodstaart 9 territoria

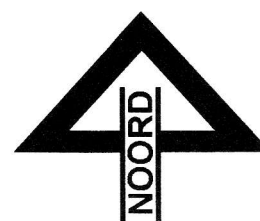
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

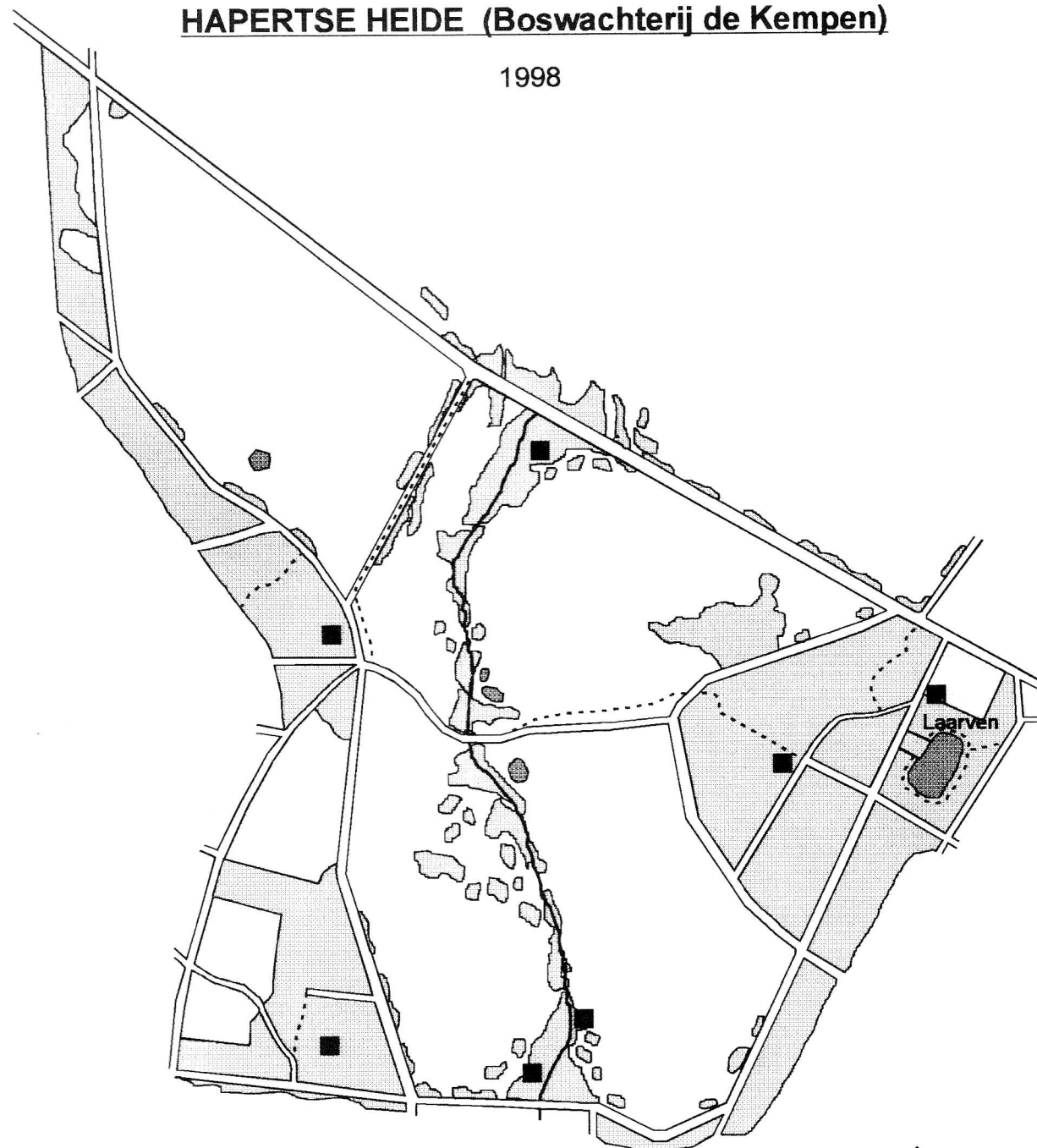
verspreidingskaart 19
Roodborsttapuit 9 territoria

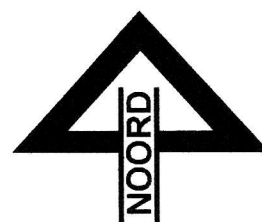
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

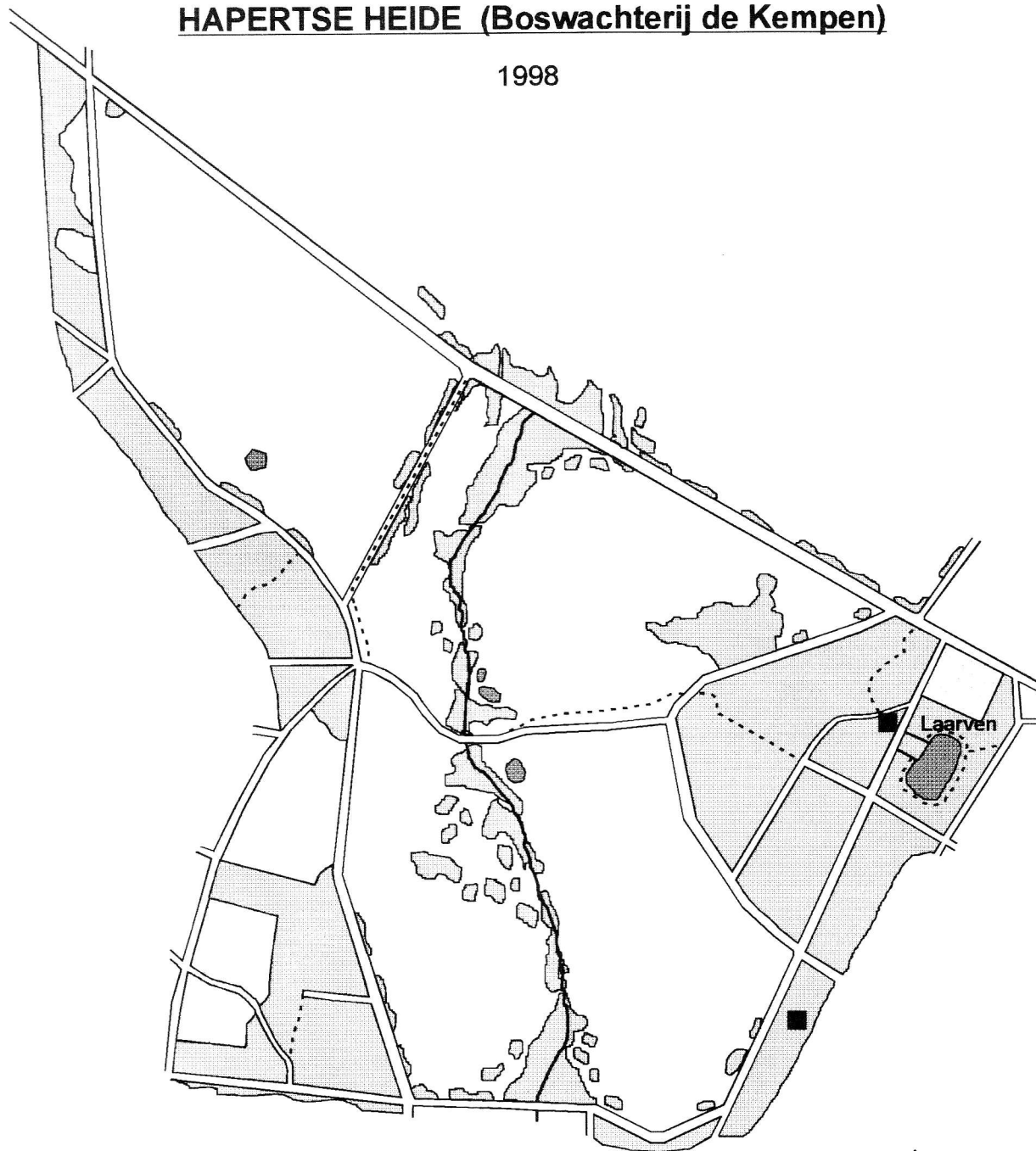
verspreidingskaart 20
Merel 7 territoria

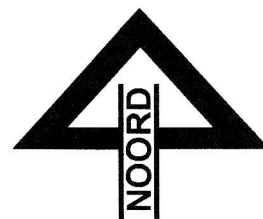
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

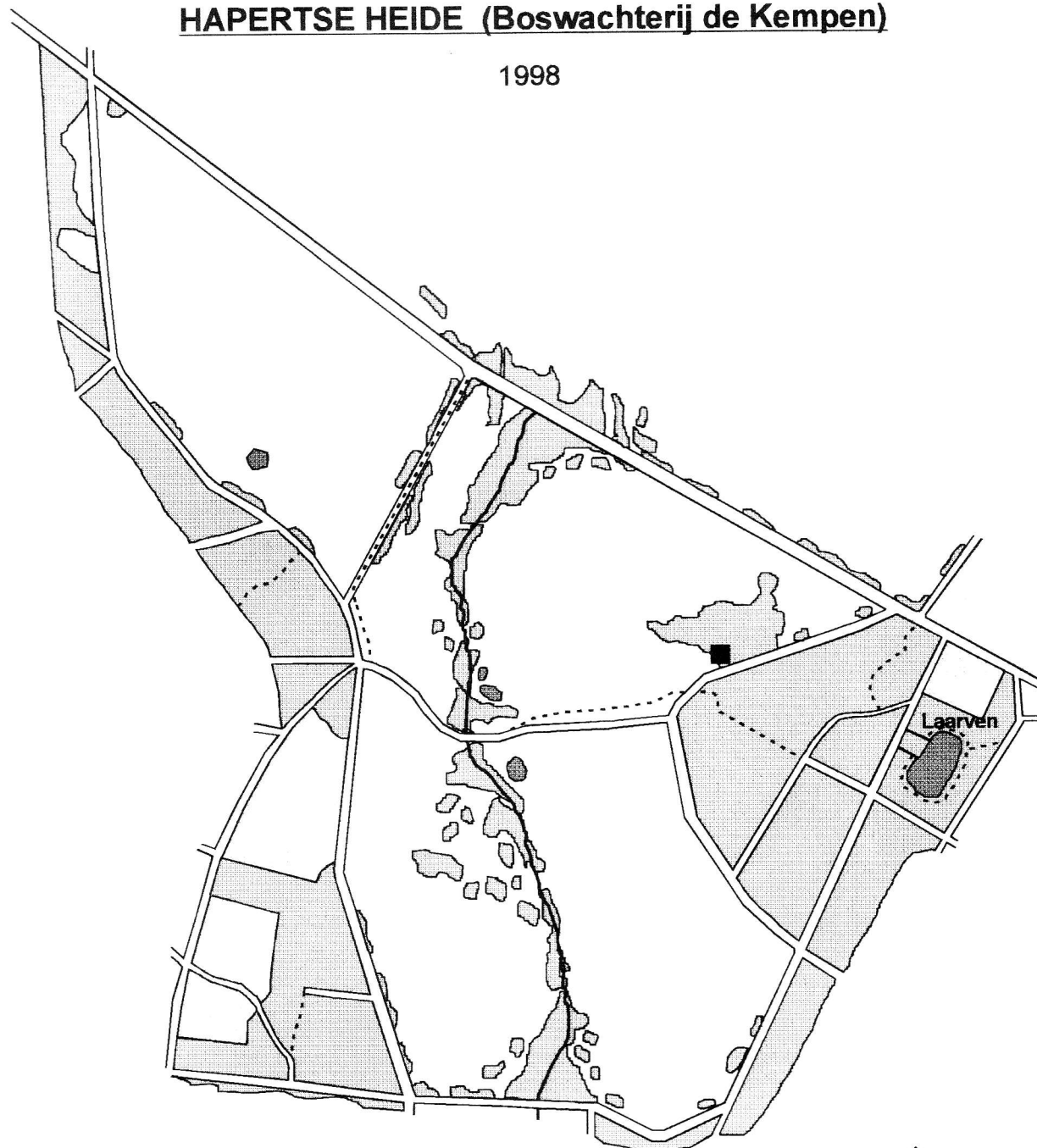
verspreidingskaart 21
Zanglijster 2 territoria

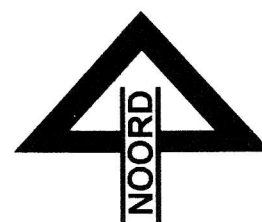
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

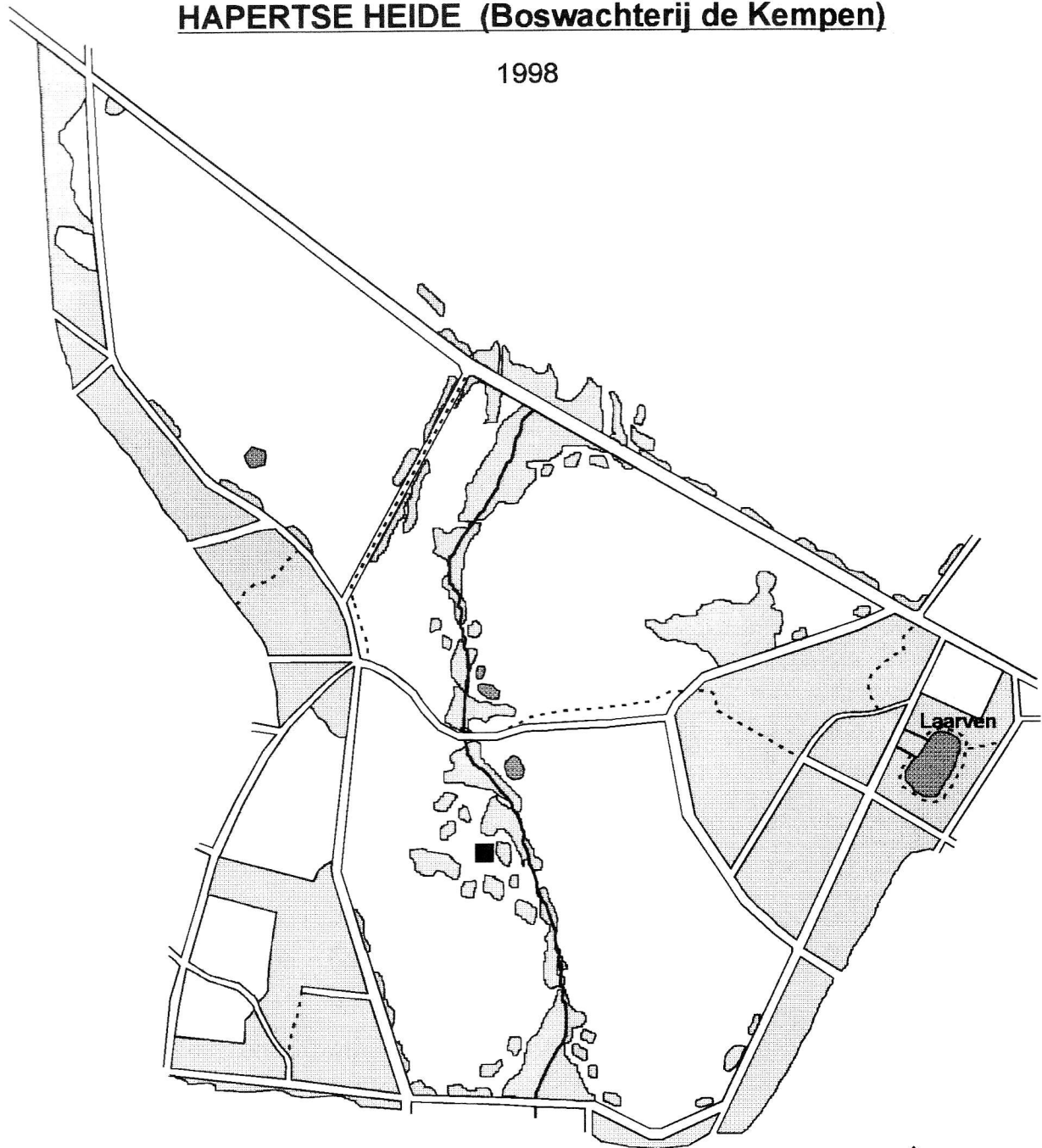
verspreidingskaart 22
Grote Lijster 1 territorium

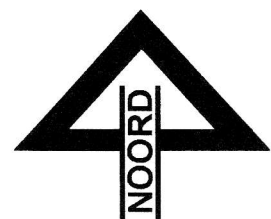
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

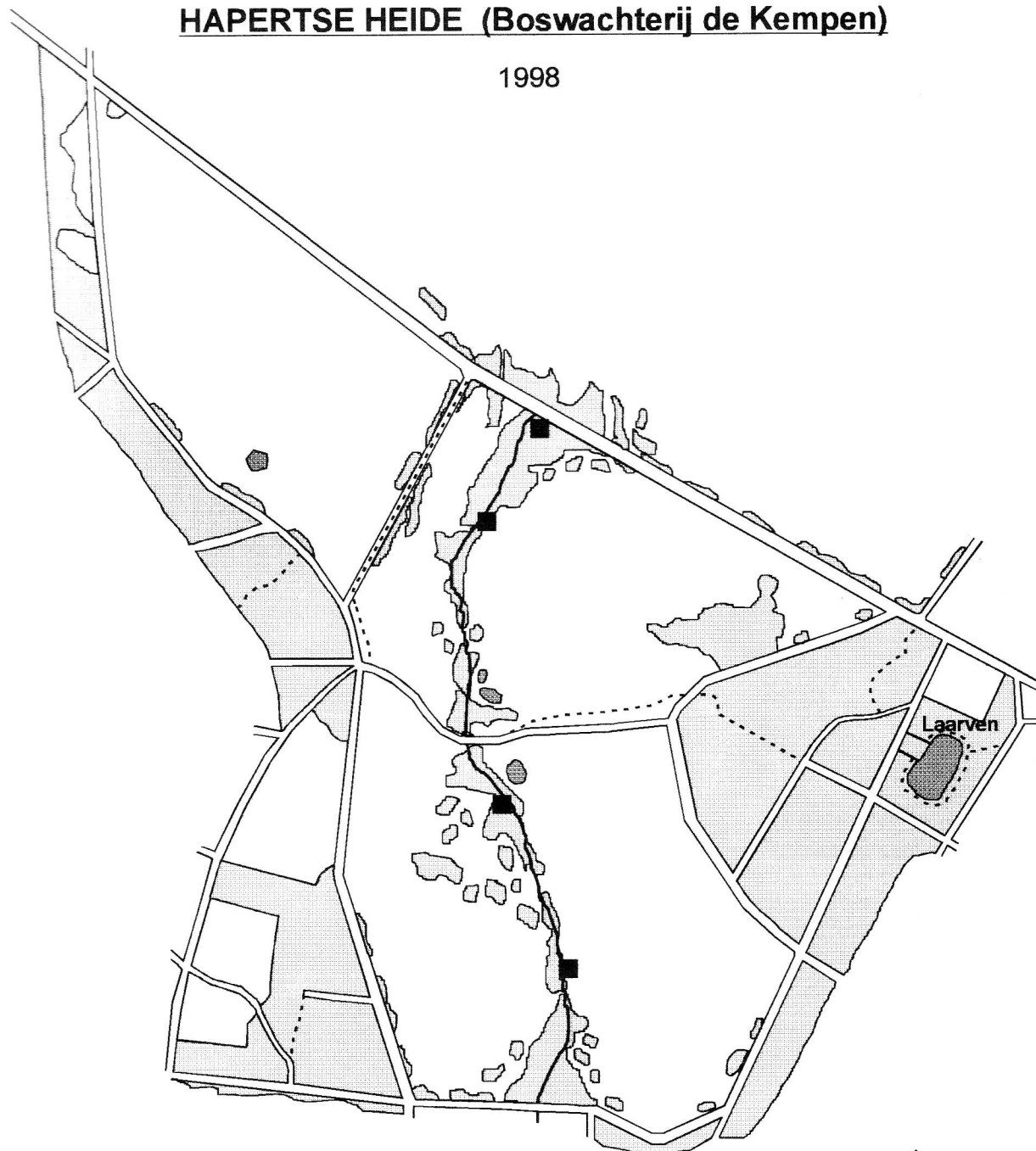
verspreidingskaart 23
Grasmus 1 territorium

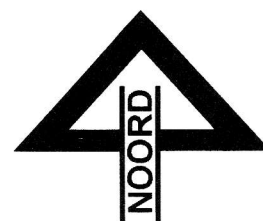
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

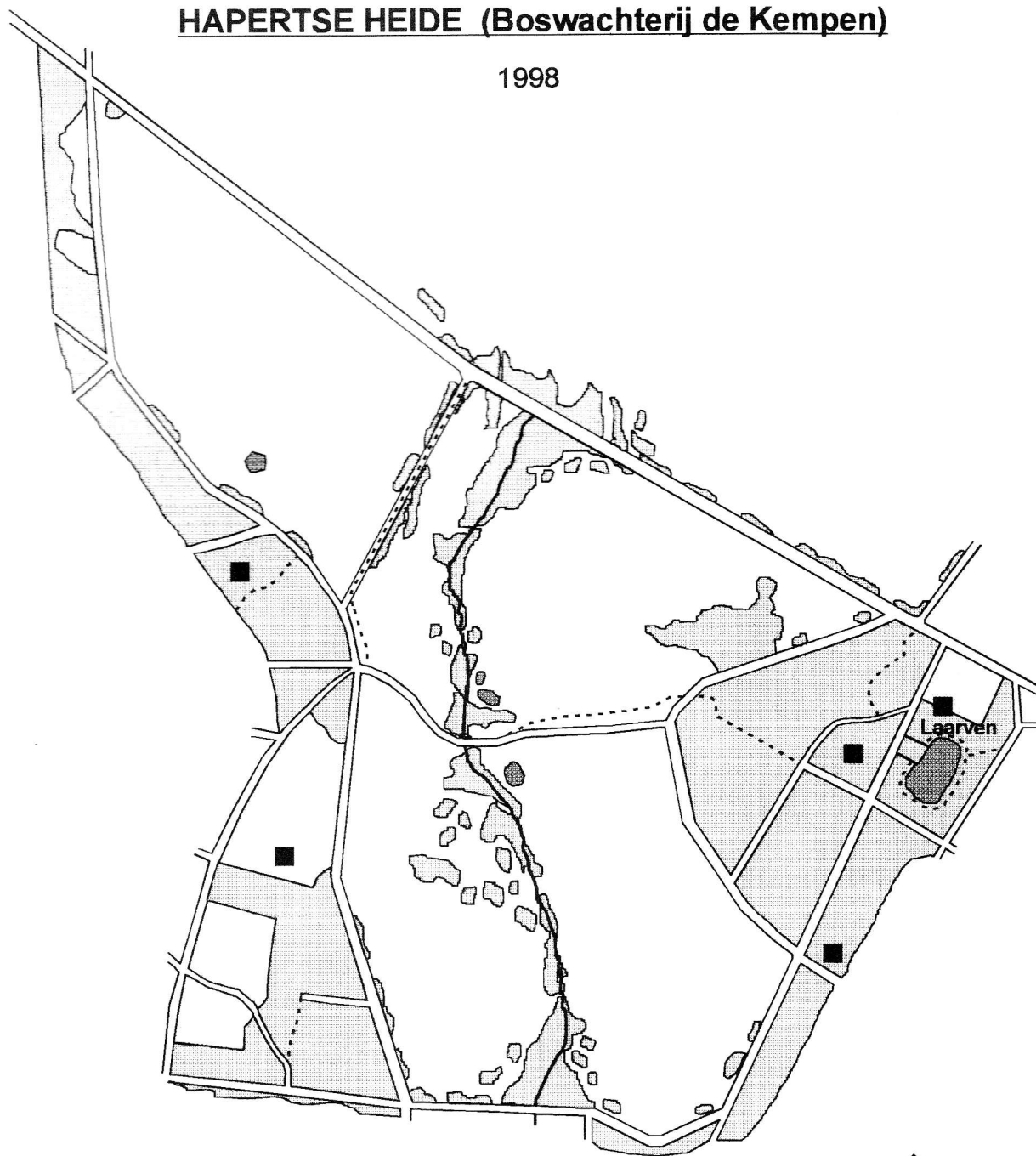
verspreidingskaart 24
Tuinfluiter 4 territoria

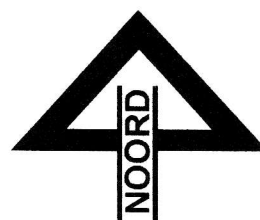
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

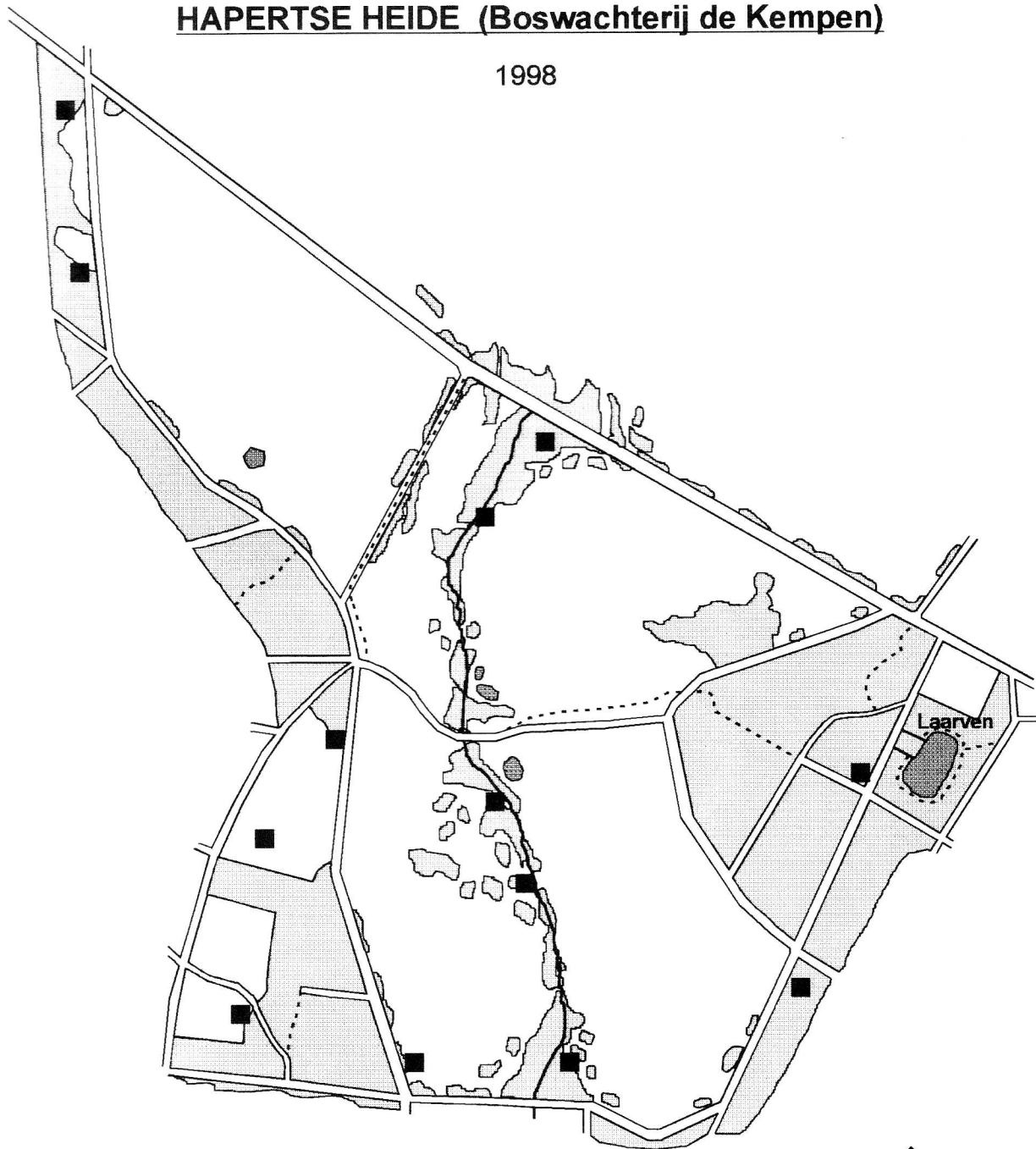
verspreidingskaart 25
Zwartkop 5 territoria

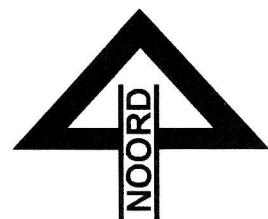
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

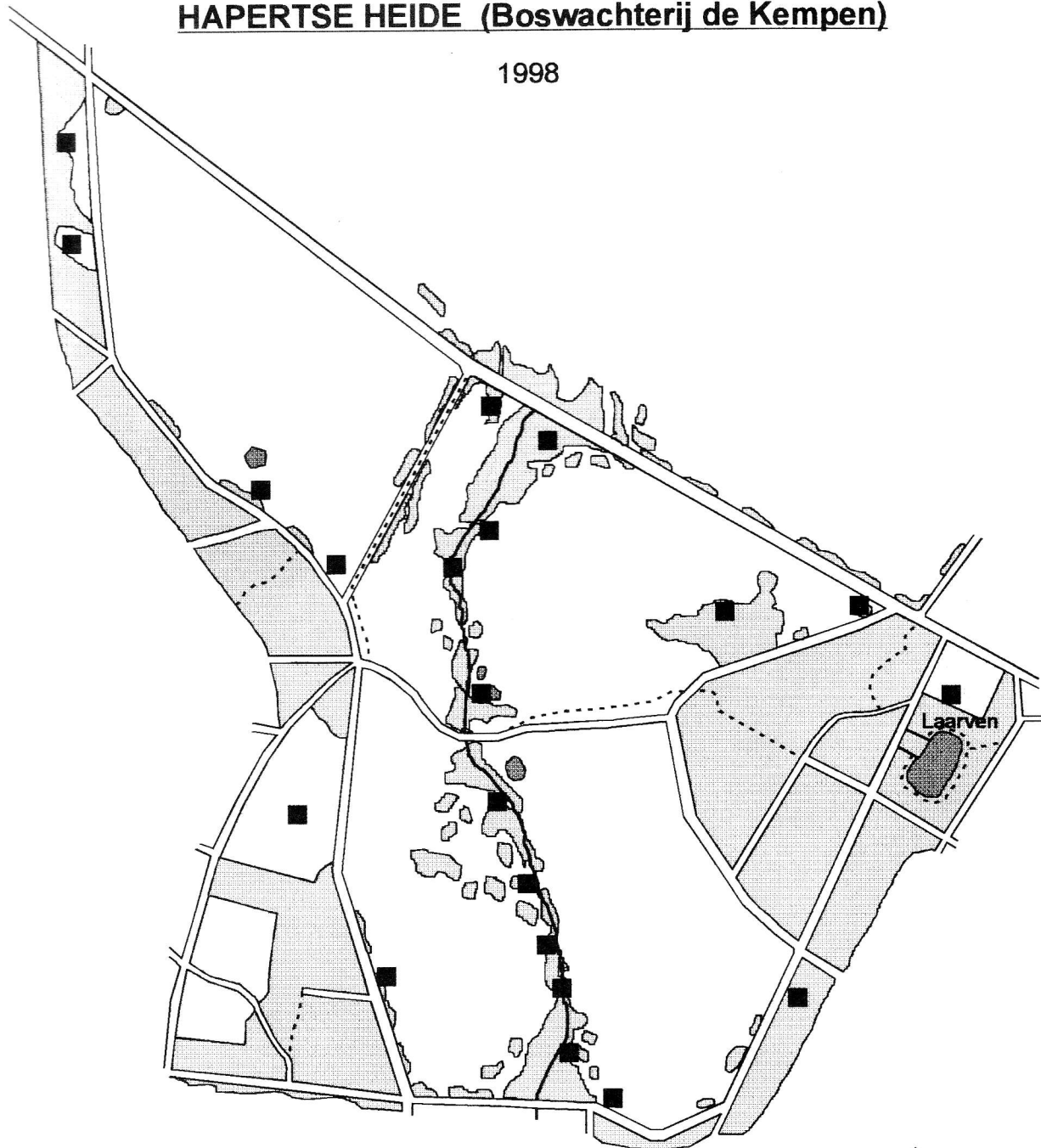
verspreidingskaart 26
Tjiftjaf 13 territoria

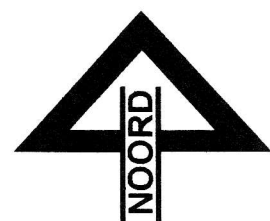
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

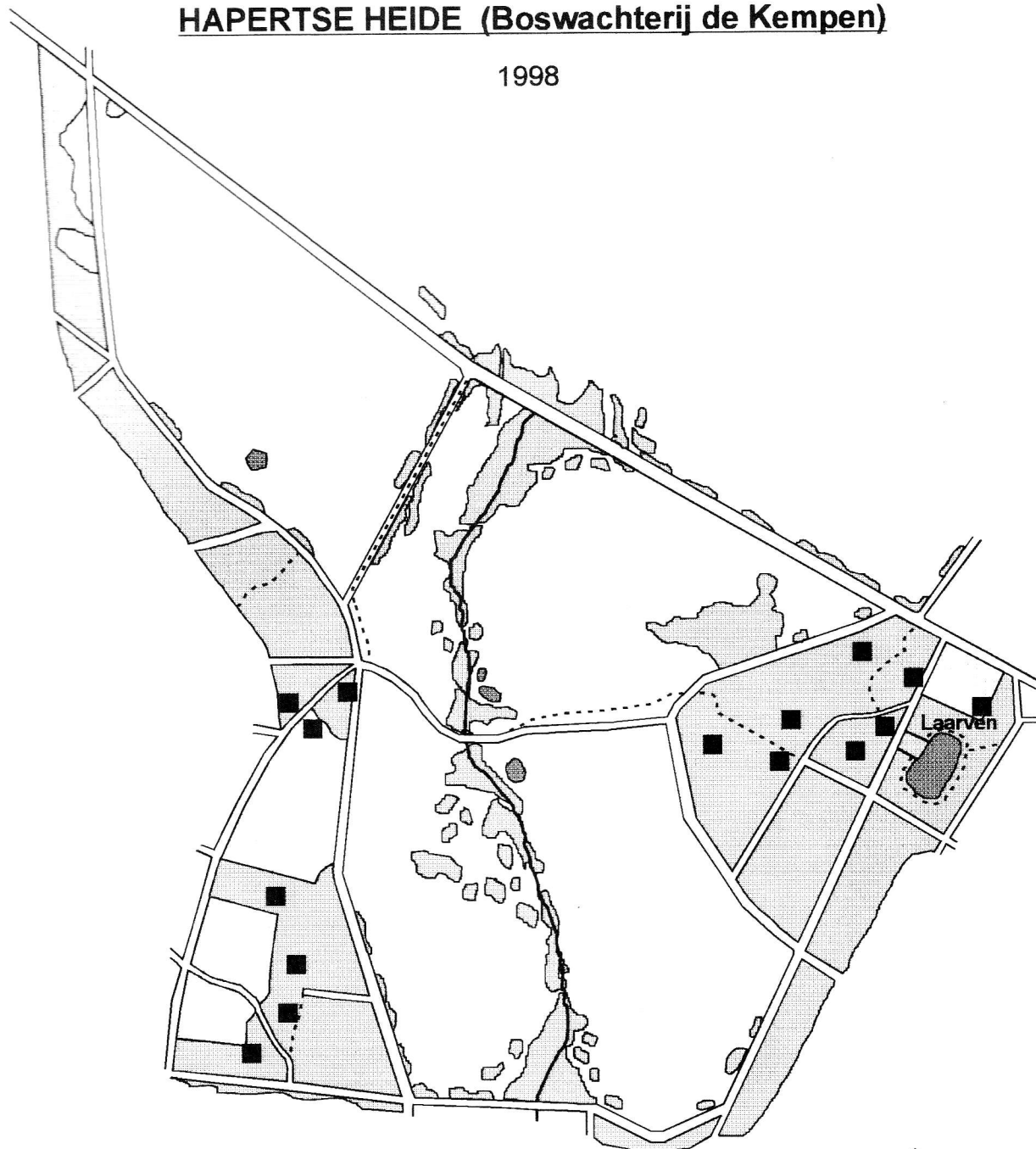
verspreidingskaart 27
Fitis 21 territoria

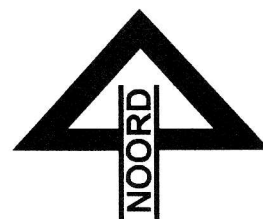
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

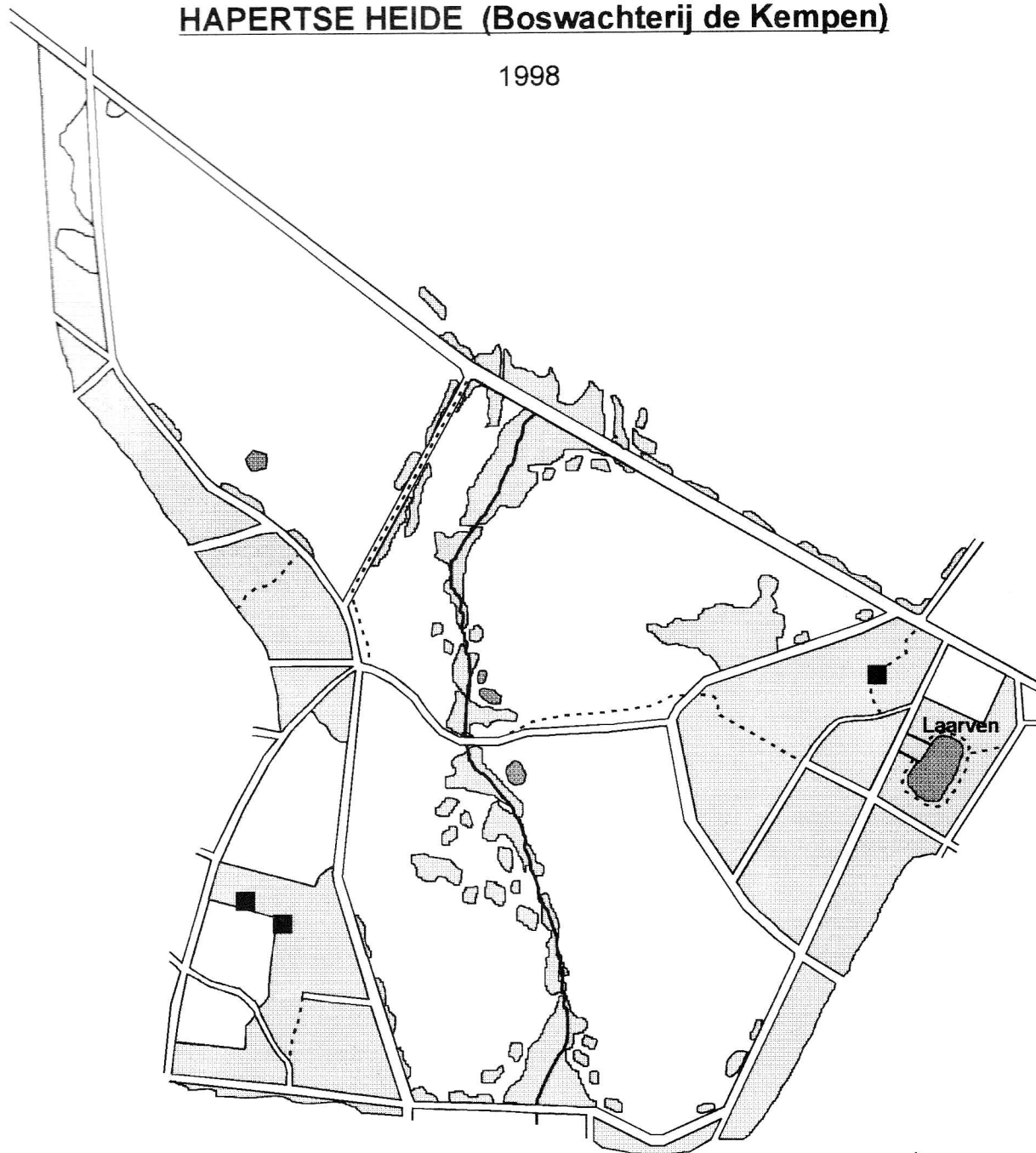
verspreidingskaart 28
Goudhaantje 15 territoria

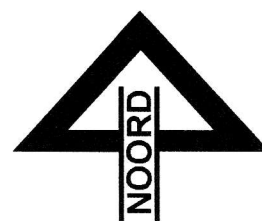
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

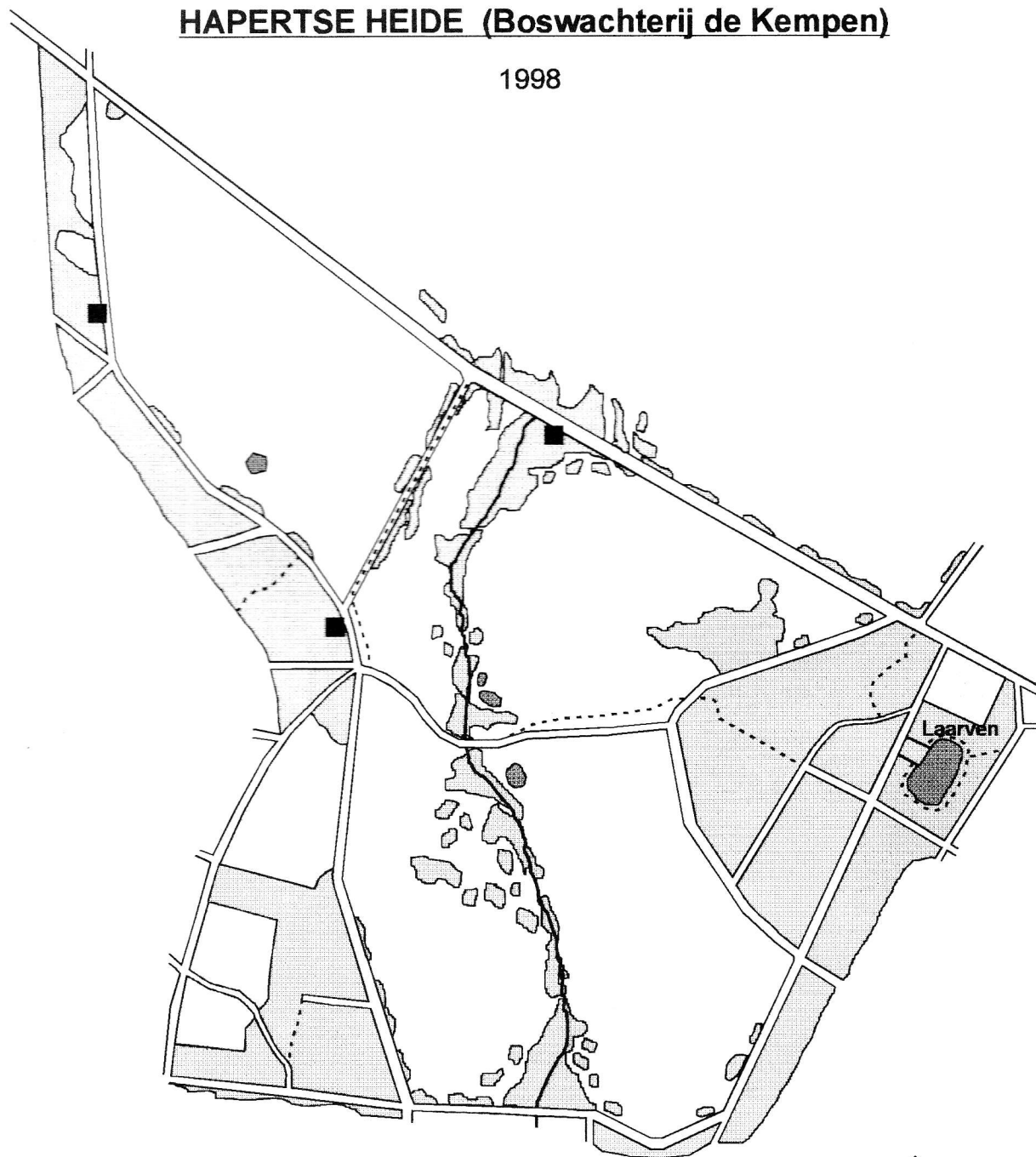
verspreidingskaart 29
Vuurgoudhaantje 3 territoria

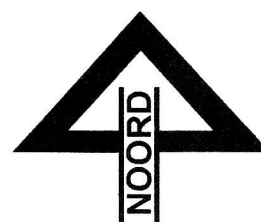
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

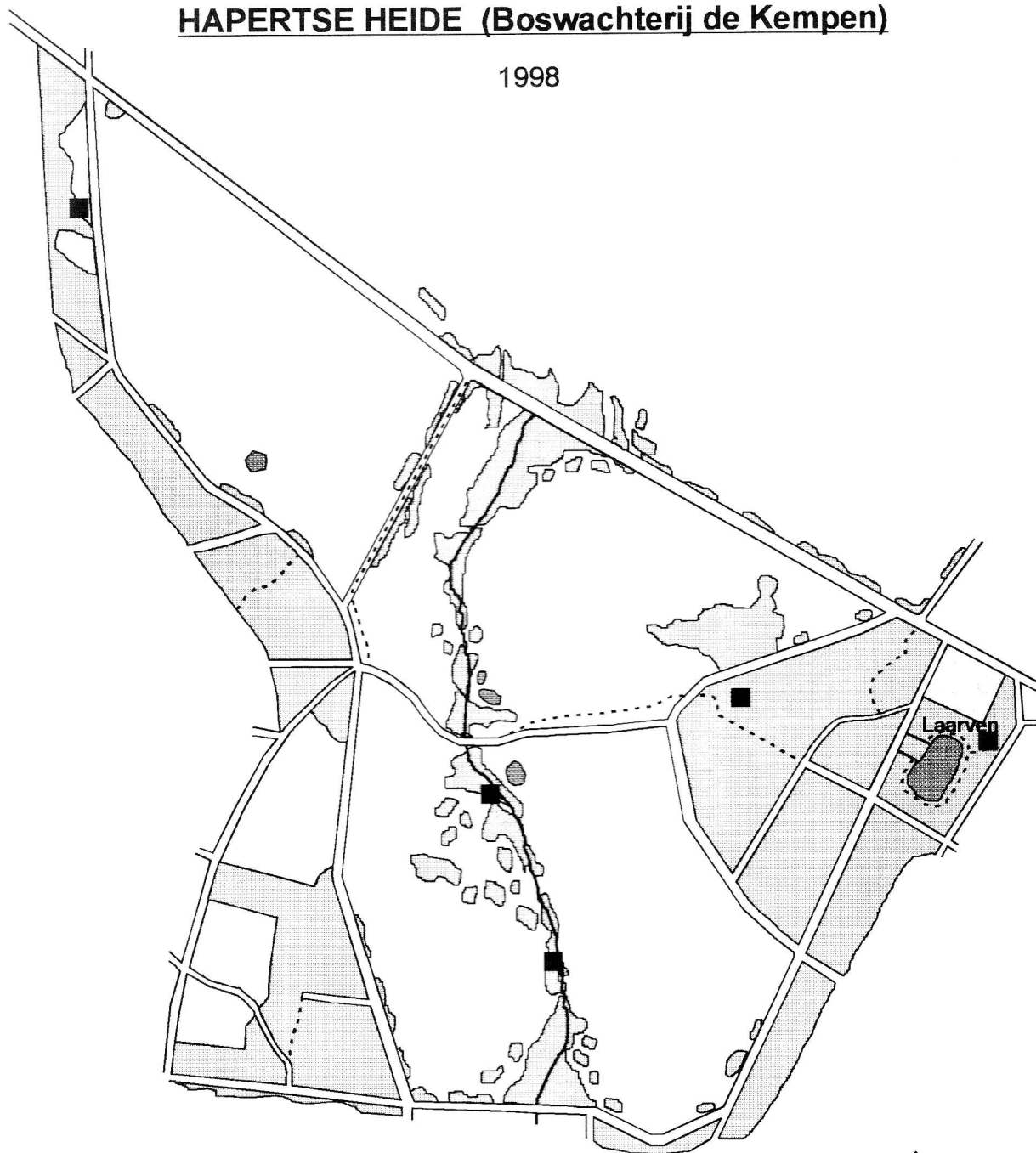
verspreidingskaart 30
Staatmees 3 territoria

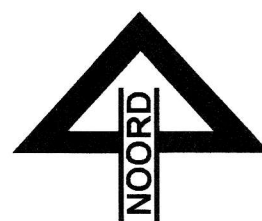
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

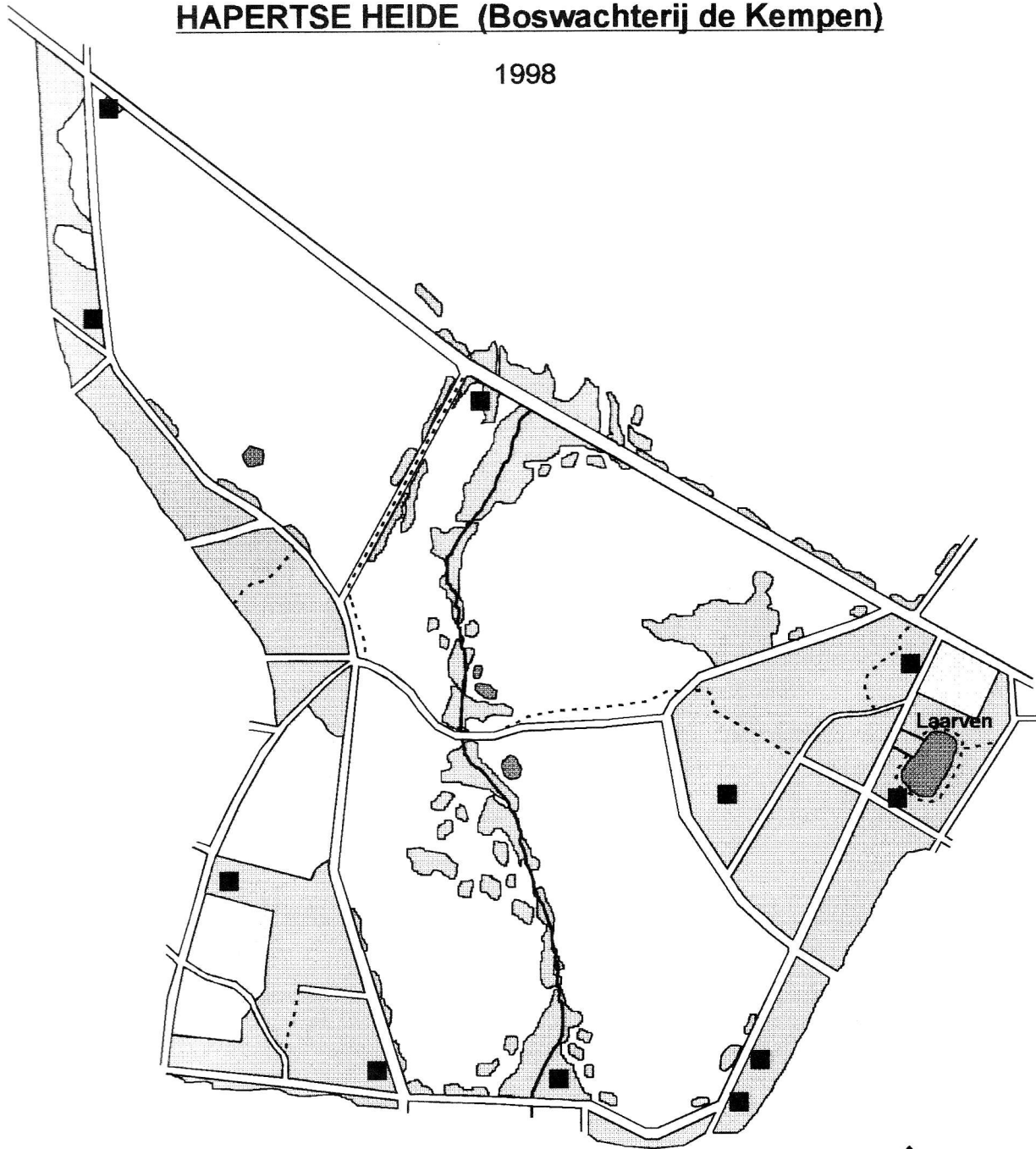
verspreidingskaart 31
Matkop 5 territoria

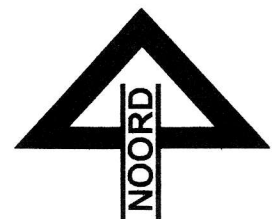
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

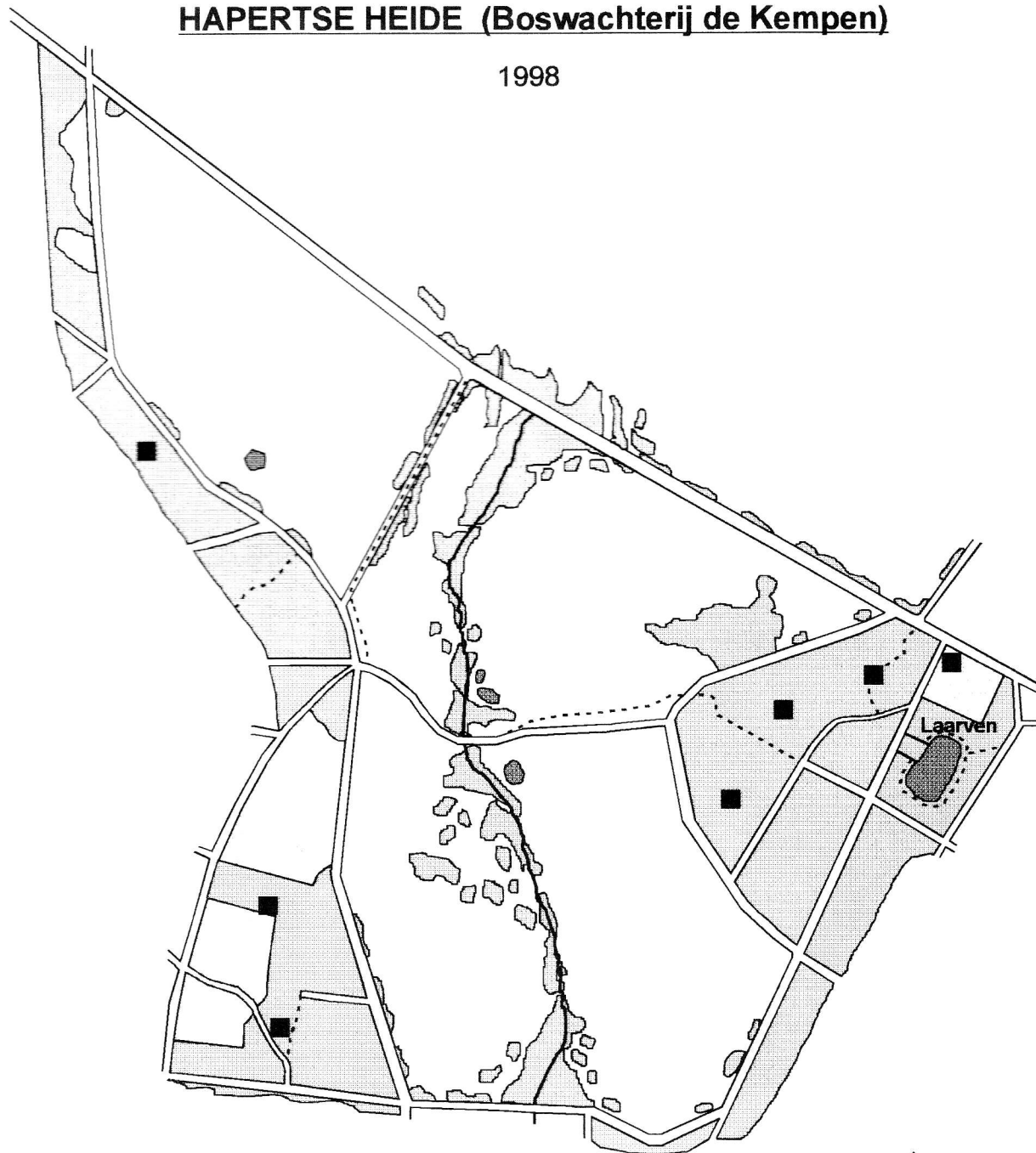
verspreidingskaart 32
Kuifmees 11 territoria

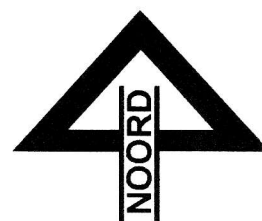
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

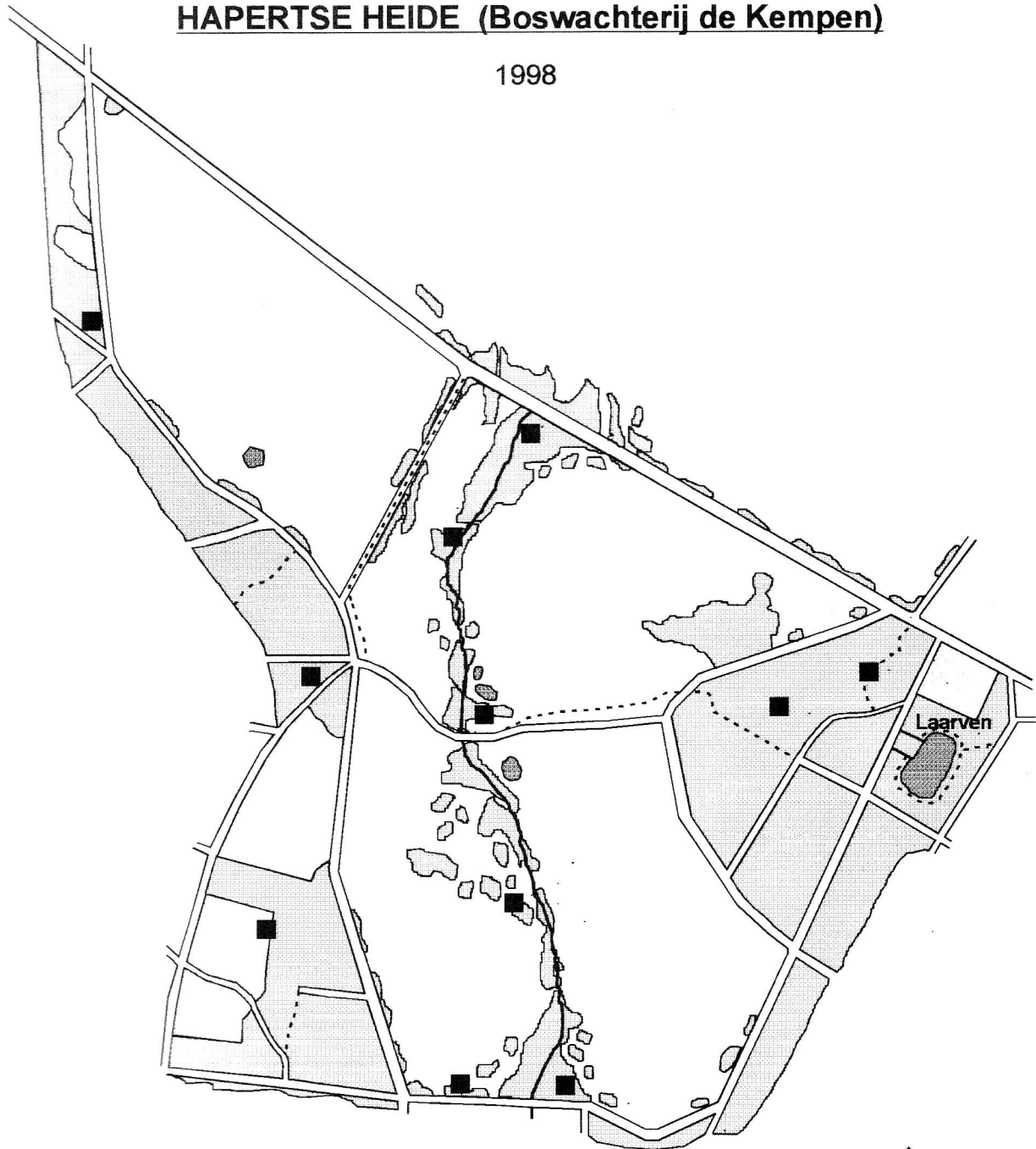
verspreidingskaart 33
Zwarte Mees 7 territoria

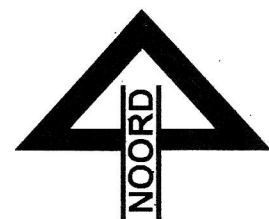
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

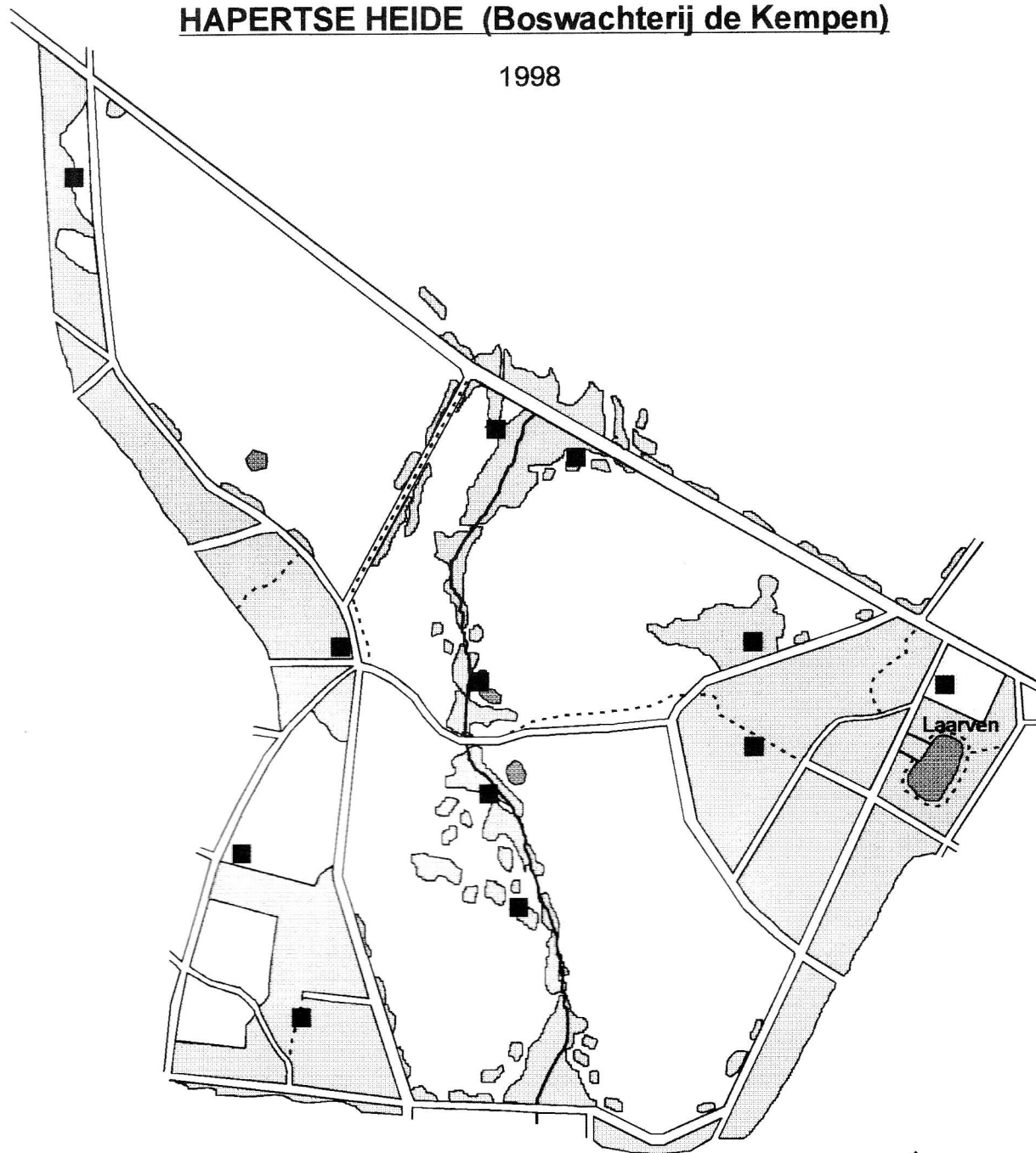
verspreidingskaart 34
Pimpelmees 11 territoria

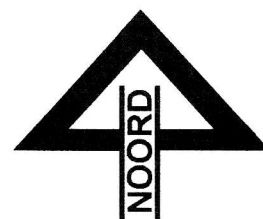
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

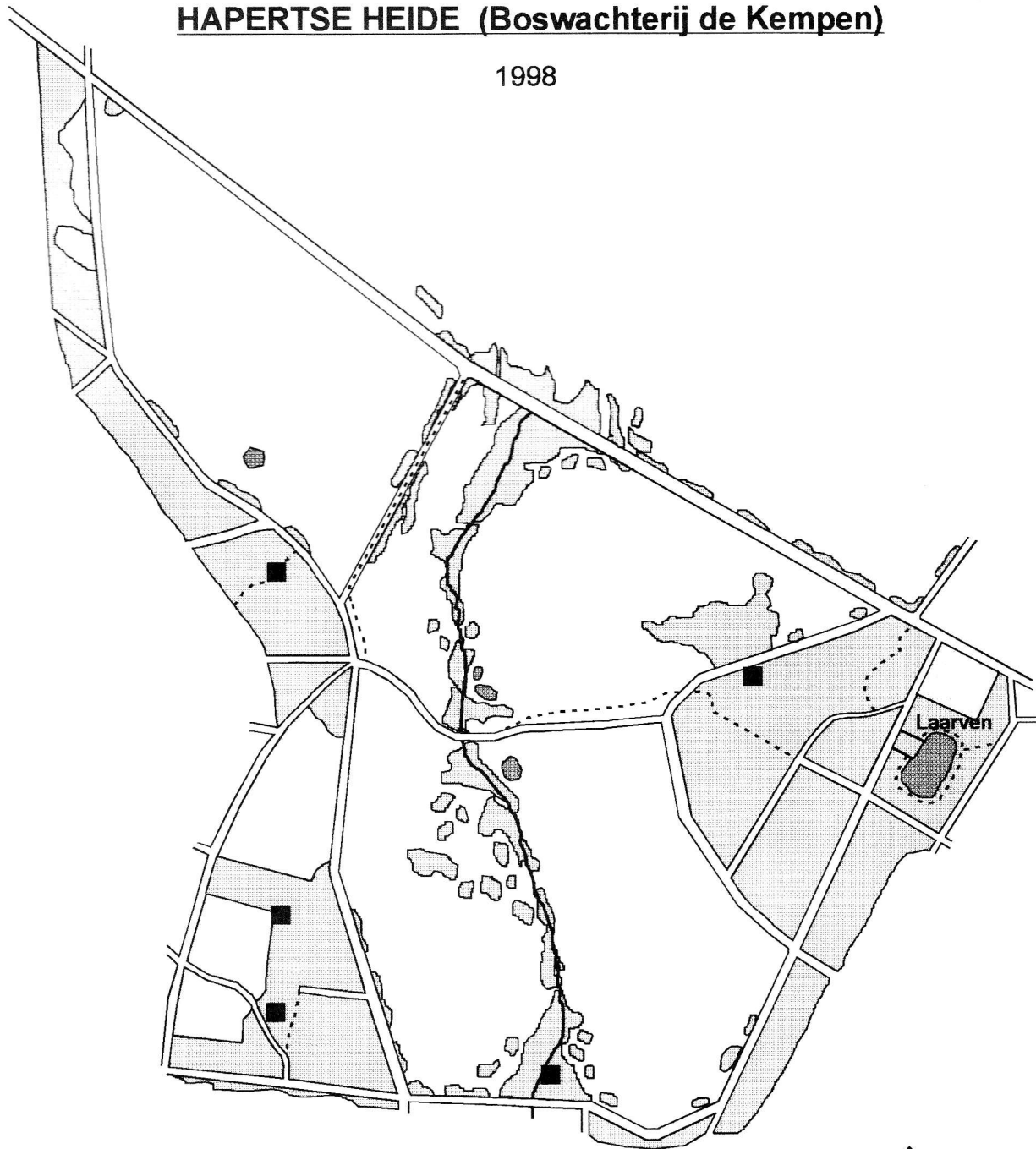
verspreidingskaart 35
Koolmees 12 territoria

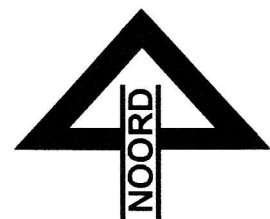
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

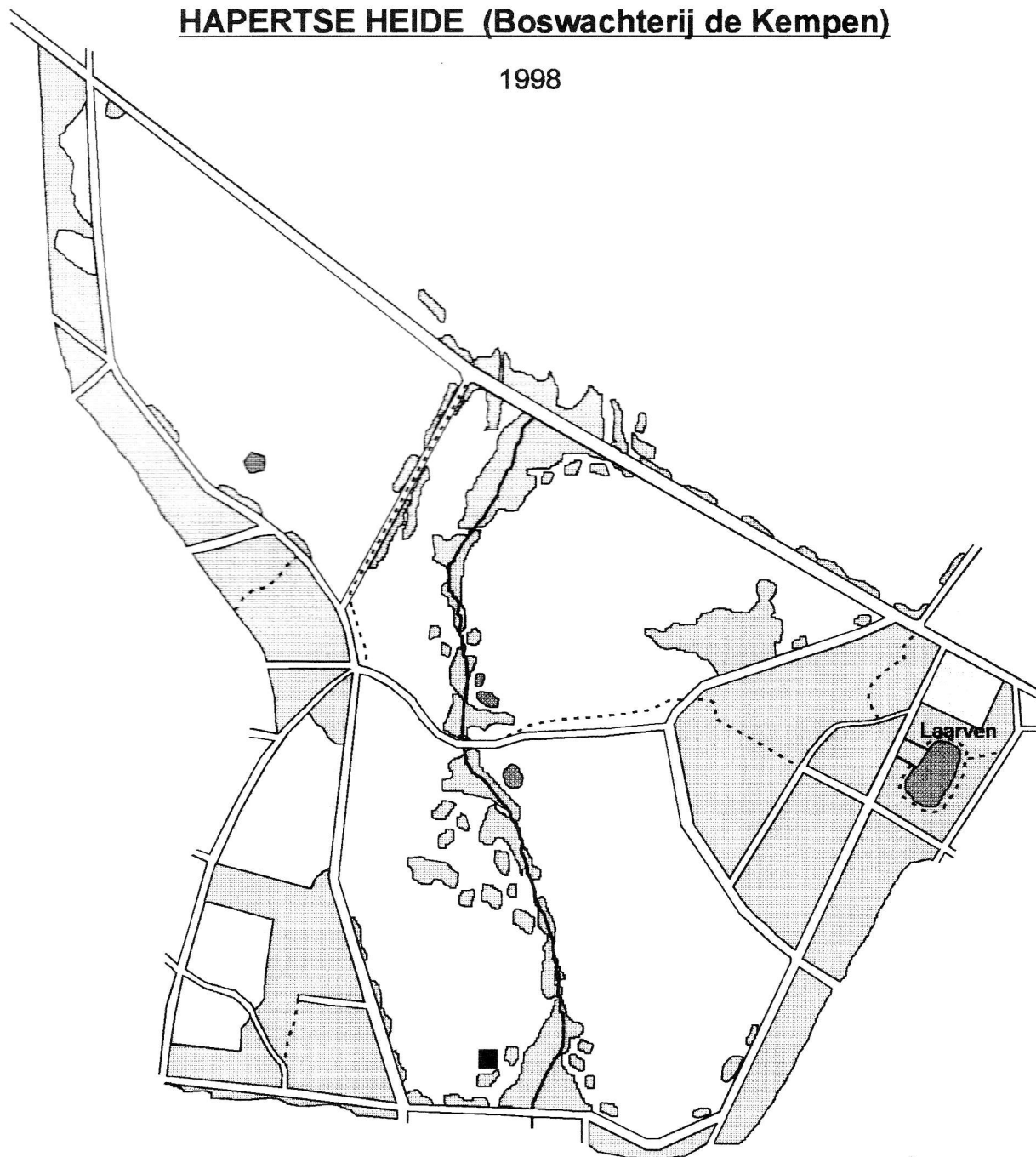
verspreidingskaart 36
Boomkruiper 5 territoria

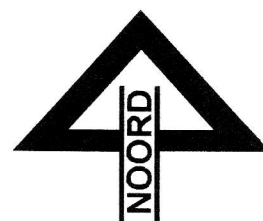
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

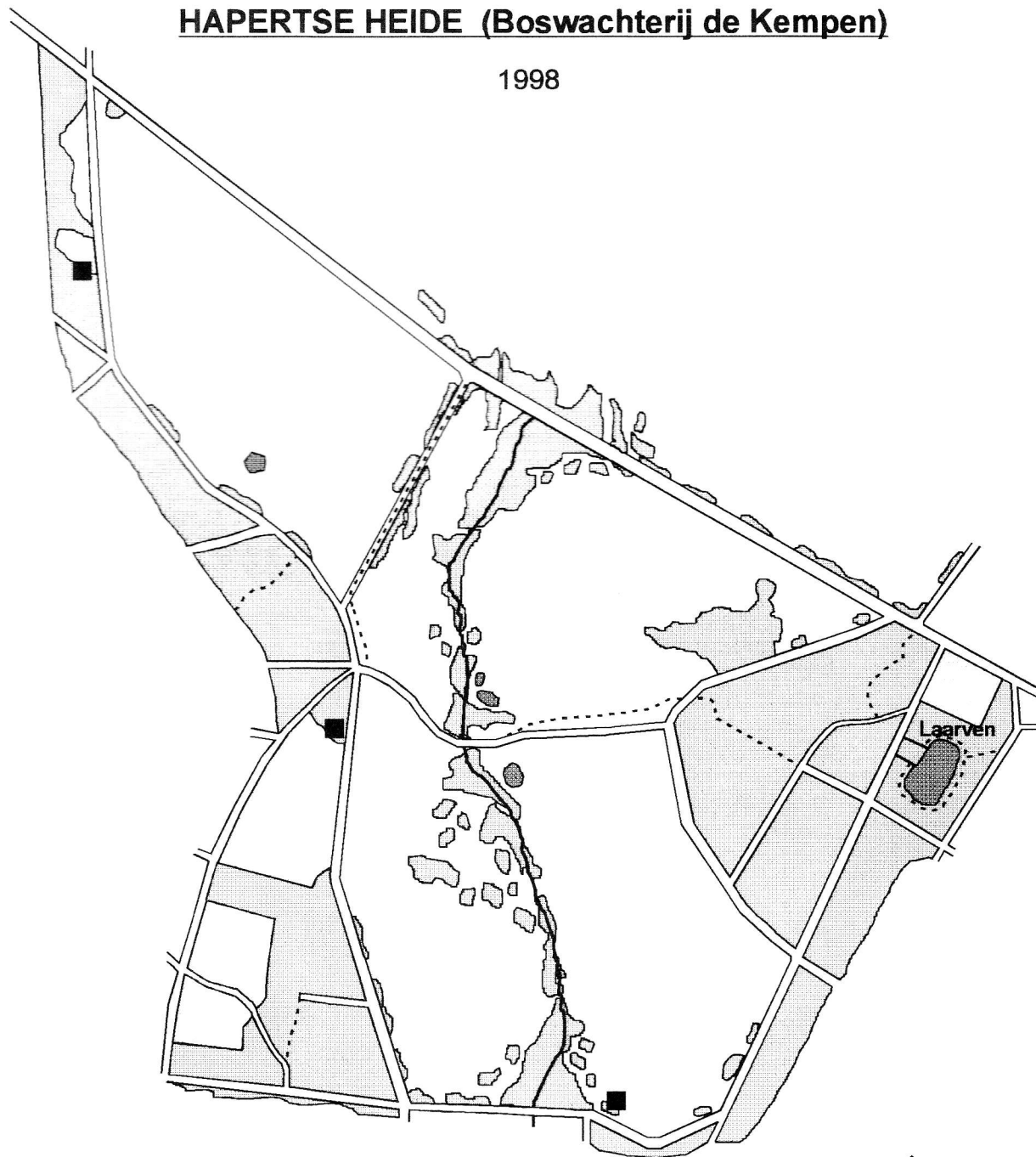
verspreidingskaart 37
Wielewaal 1 territorium

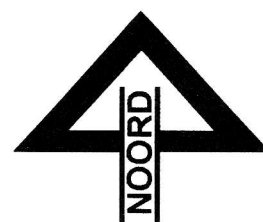
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

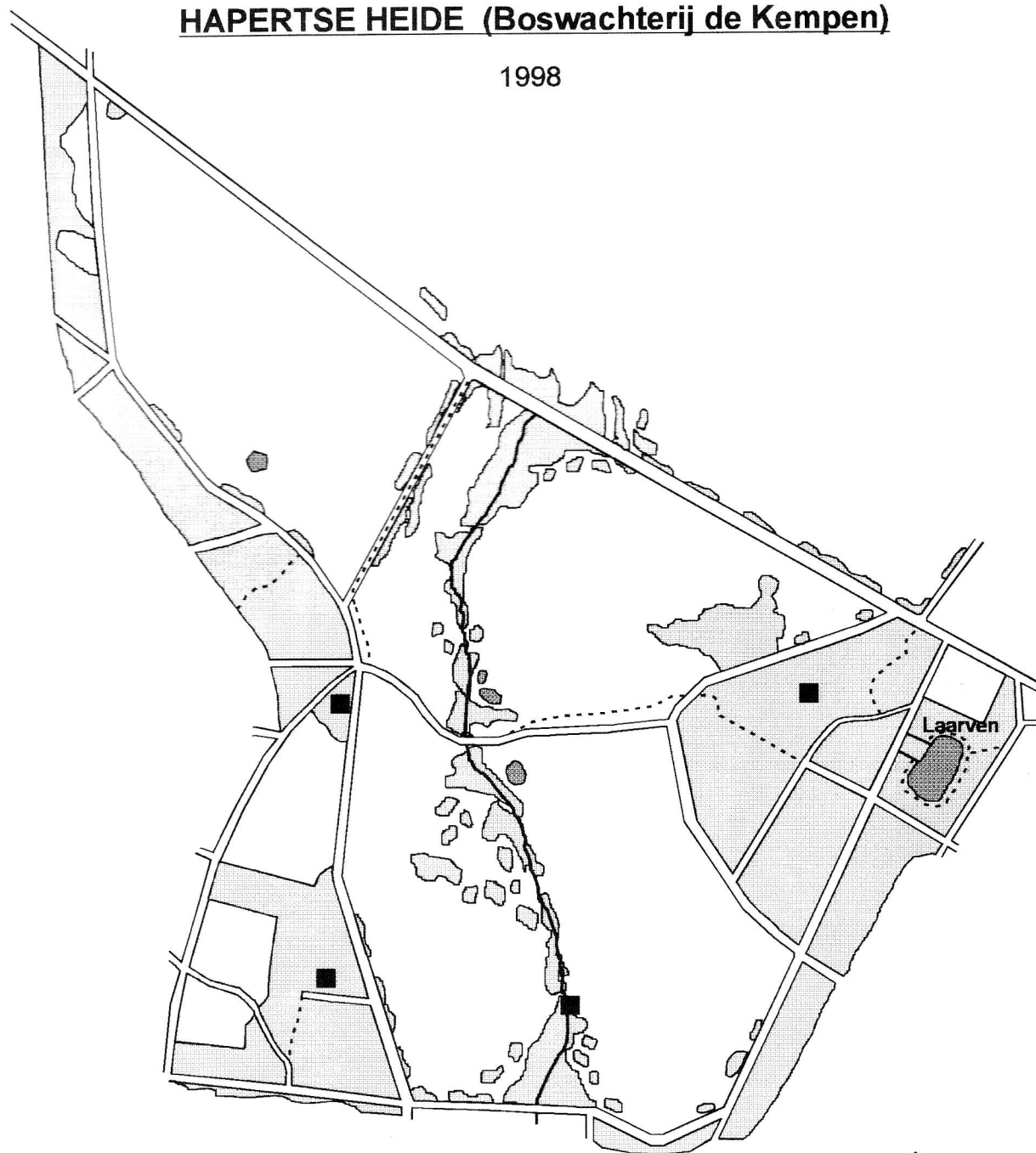
verspreidingskaart 38
Vlaamse Gaai 3 territoria

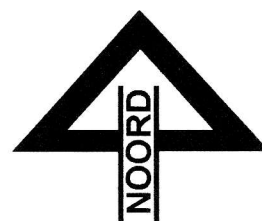
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

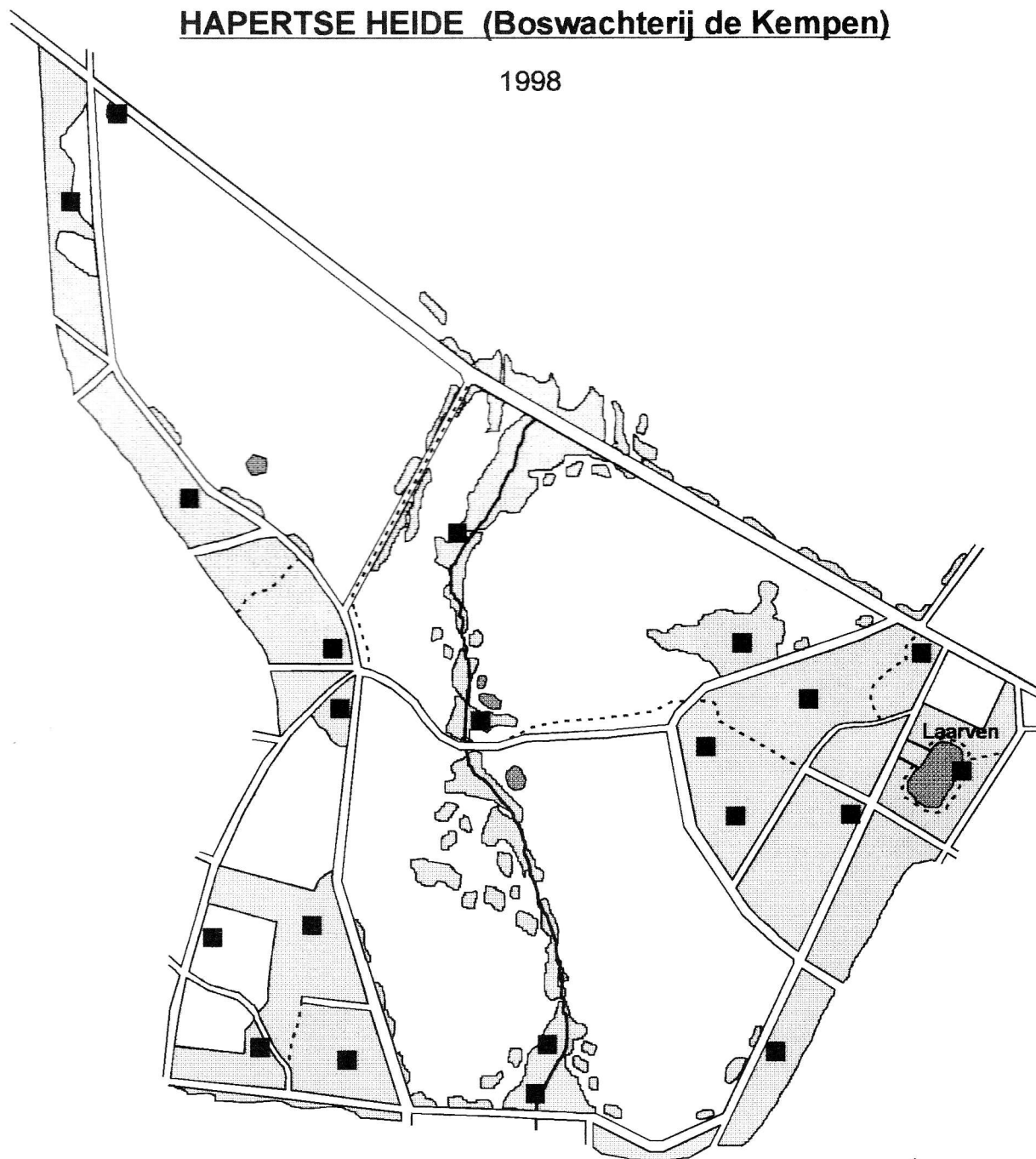
verspreidingskaart 39
Zwarte Kraai 4 territoria

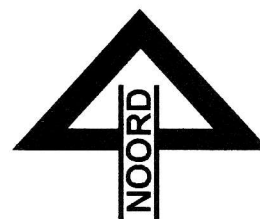
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

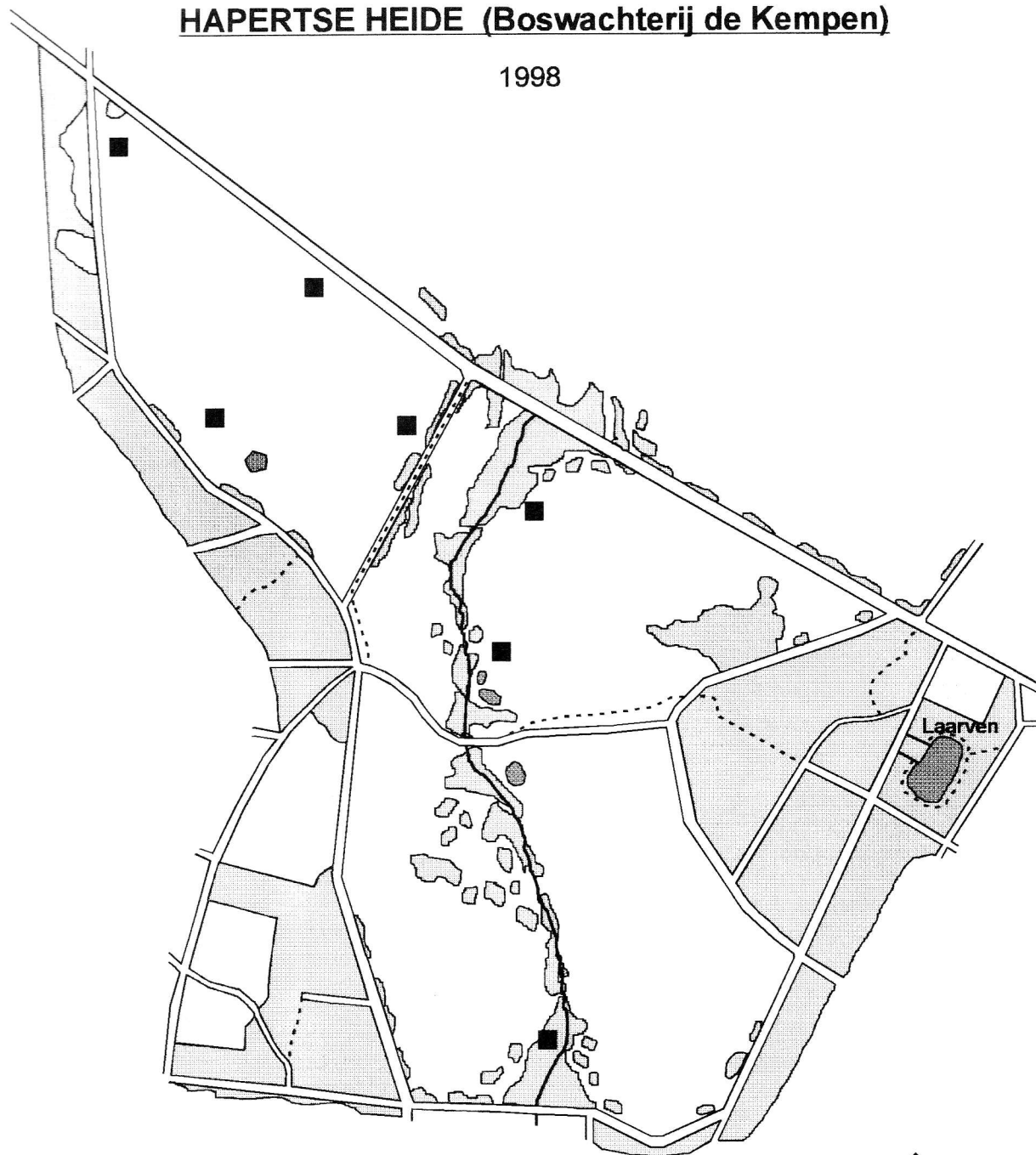
verspreidingskaart 40
Vink 21 territoria

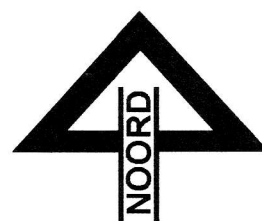
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

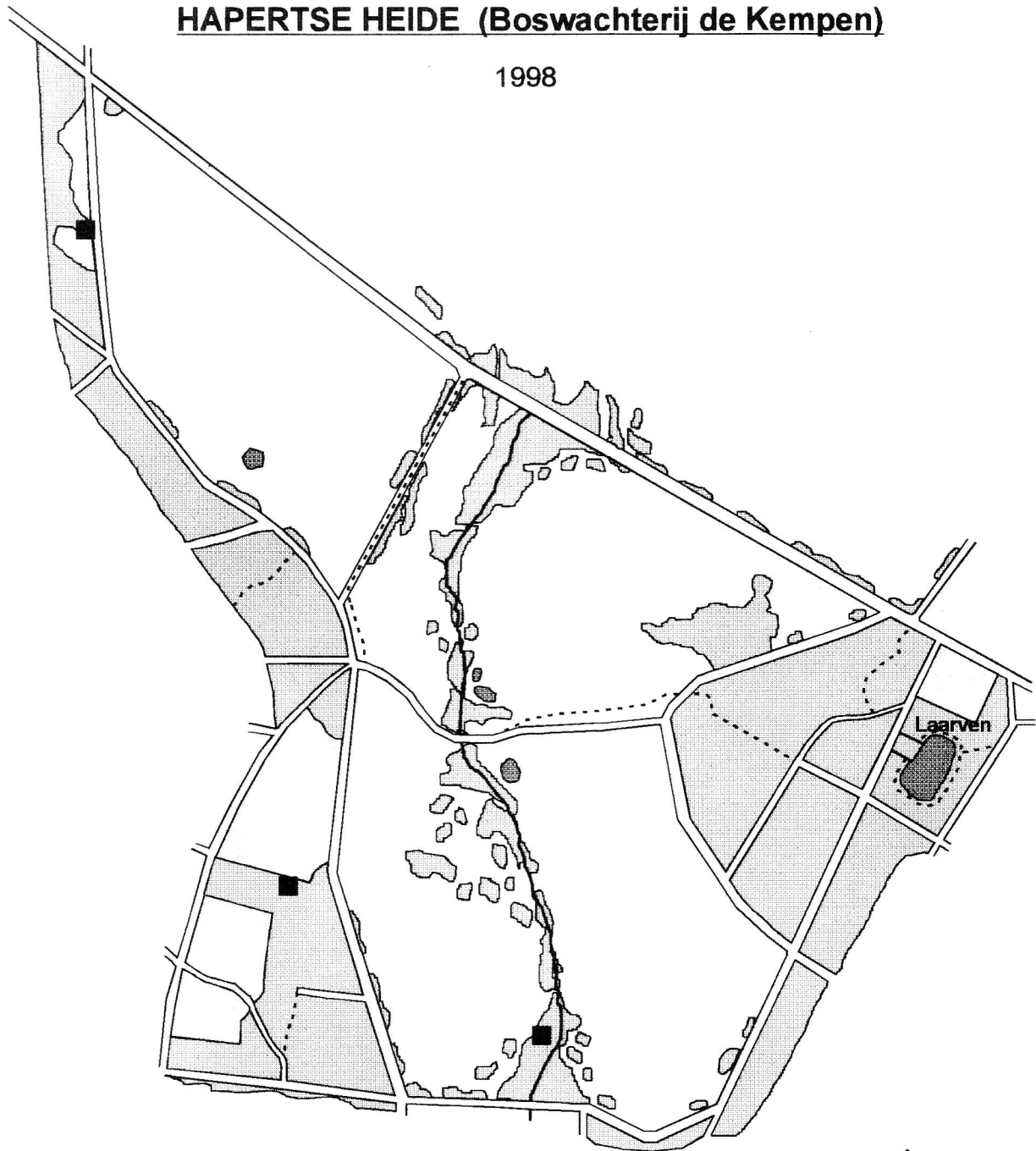
verspreidingskaart 41
Kneu 7 territoria

schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

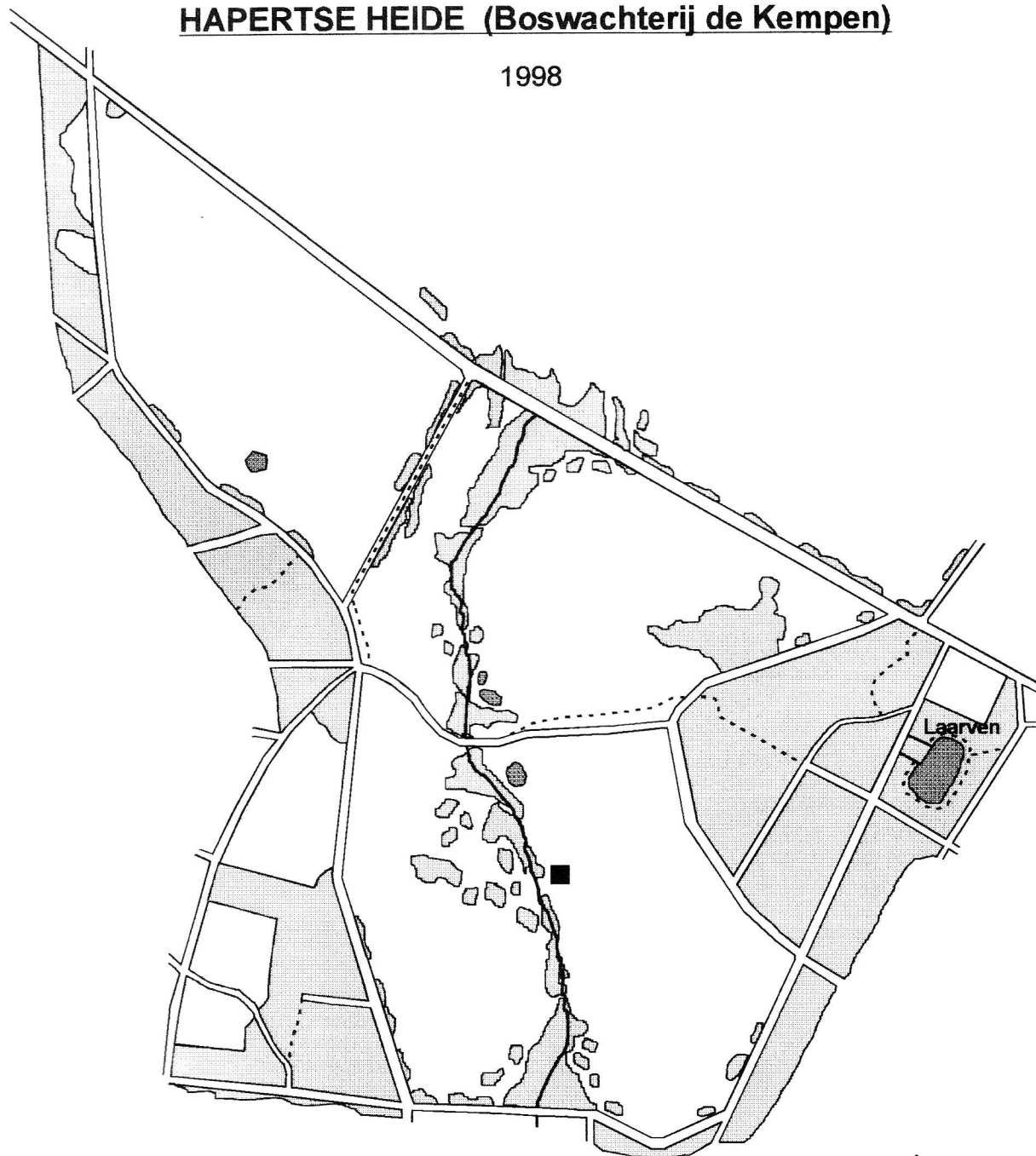
verspreidingskaart 42
Kruisbek 3 territoria

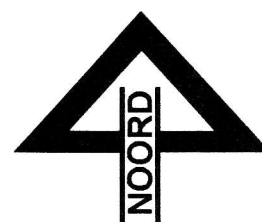
schaal 1:10.000

HAPERTSE HEIDE (Boswachterij de Kempen)

1998

verspreidingskaart 43
Geelgors 1 territorium

schaal 1:10.000